



OKRĘGOWA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA
W KRAKOWIE

BIULETYN INFORMACYJNY OKRĘGOWEJ KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie: Al. F. Focha 39, 30-119 Kraków
tel. (012) 61 81 201, 202, 203 fax: (012) 61 81 200 e-mail: oke@oke.krakow.pl www.oke.krakow.pl

Sprawdzian w roku szkolnym 2005/2006

Materiały

dla nauczycieli szkół podstawowych

Kształcenie zintegrowane

Kraków, listopad 2005

Spis treści

- I.** Wprowadzenie
- II.** Kalendarium
- III.** Podsumowanie oceniania sprawdzianu 2005
- IV.** Standardy na zakończenie szkoły podstawowej
- V.** Opis standardów na zakończenie szkoły podstawowej z odniesieniem do umiejętności rozwijanych w kształceniu zintegrowanym
- VI.** Jak wykorzystywać wyniki sprawdzianu w pracy nauczyciela kształcenia zintegrowanego
- VII.** Słownik

© Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

Biuletyn przygotowano w Pracowni Sprawdzianu OKE w Krakowie.
W biuletynie wykorzystano materiały przygotowane dla OKE przez nauczycieli współpracujących z Komisją i zadania ze sprawdzianów.

ISSN 1643–2428

I. Wprowadzenie

Reforma oświaty, rozpoczęta w 2000 roku, podzieliła proces edukacyjny na etapy. Pierwszy etap to kształcenie zintegrowane, czyli klasy I – III, drugi to klasy IV – VI. Pierwsze dwa etapy kształcenia realizowane są w szkole podstawowej. Trzeci etap to gimnazjum, natomiast czwarty to szkoły ponadgimnazjalne

Rozporządzeniem MENiS z 26 lutego 2002 roku wprowadzono nową *Podstawę programową wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* dla kolejnych etapów kształcenia.

Jednocześnie dano nauczycielom wszystkich typów szkół możliwość tworzenia, wyboru i modyfikacji programów kształcenia i wychowania. Powstało wówczas wiele programów dla każdego z etapów kształcenia i nadal powstają.

Reforma stworzyła też szkołom możliwość konstruowania wewnątrzszkolnych systemów oceniania.

Realizowanie różnych programów edukacyjnych w szkołach oraz stosowanie wewnątrzszkolnych systemów oceniania, spowodowało konieczność wypracowania wspólnego punktu odniesienia umożliwiającego analizę stopnia opanowania przez uczniów podstawowych umiejętności zawartych w podstawie programowej. Dlatego też oprócz wewnętrznego systemu oceniania wprowadzono system zewnętrzny.

Podstawą zewnętrznego systemu oceniania są standardy wymagań egzaminacyjnych. Wynikają one z podstawy programowej dla każdego etapu edukacyjnego i są normą wiedzy i umiejętności ustaloną i ogłoszoną przez Ministra Edukacji Narodowej, wyznaczającą zakres oraz stopień trudności zadań sprawdzianu po klasie VI szkoły podstawowej. W oparciu o nie przeprowadzany jest powszechny, obowiązkowy i ponadprzedmiotowy sprawdzian. Celem jego jest zbadanie stopnia opanowania wybranych umiejętności niezbędnych na wyższym etapie kształcenia oraz przydatnych w życiu codziennym. Zakres tych umiejętności określono w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 10 sierpnia 2001 roku w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (Dz. U. nr 14 z dnia 23 lutego 1999 r. Poz. 129).

Ustalono, że sprawdzian w klasie VI ma charakter interdyscyplinarny i bada umiejętności ucznia w pięciu obszarach standardów:

- 1. czytanie,**
- 2. pisanie,**
- 3. rozumowanie,**
- 4. korzystanie z informacji,**
- 5. wykorzystywanie wiedzy w praktyce.**

II. Kalendarium

| Termin | Wydarzenie |
|--------------------------|--|
| 23. 11. – 08. 12. 05 | I część szkolenia bezpośredniego dla nauczycieli Podsumowanie sprawdzianu 2005. Doskonalenie umiejętności kryterialnego oceniania zadań otwartych. Wykorzystywanie wyników sprawdzianu w pracy szkoły. |
| 25. 11. 05 | Próbny sprawdzian. |
| 27. 12. 05 do 15. 01. 06 | II część szkolenia bezpośredniego dla nauczycieli Podsumowanie próbnego sprawdzianu 2005. Doskonalenie umiejętności kryterialnego oceniania zadań otwartych. Wykorzystywanie wyników próbnego sprawdzianu w pracy szkoły. |
| 04. 04. 06 | Sprawdzian w klasie szóstej. |
| 16. 05. 06 | Wyniki sprawdzianu w klasie szóstej |
| 06. 06. 06 | Drugi termin sprawdzianu. |



Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

[Strona główna](#) [OBIEG](#) [Kursy](#) [Adresy](#) [Telefony](#) [Kalendarz](#) [Pomoc](#)

zaawansowane szukanie

Witaj na stronach Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie
czwartek, 17-11-2005 godz. 07:40

Menu

- [Hermes 2006](#)
- [Formularz zgłoszenia nowej szkoły](#)
- [moodle - kursy](#)
- [Pliki](#)
- [Poprzednia strona](#)
- [Informatory](#)

Organizacja

- [System OBIEG](#)
- [Organizacja egzaminów](#)
- [Dostosowanie egzaminów do potrzeb ucznia](#)

Egzaminy

- [Sprawdzian w klasie VI](#)
- [Egzamin gimnazjalny](#)
- [Egzamin maturalny](#)
- [Egzamin zawodowy](#)

Szkolenia

- [Szkolenia egzaminatorów z funduszy UE](#)
- [Szkolenia kandydatów na egzaminatorów](#)

Prace badawcze

- [Wyniki egzaminów](#)
- [Wykorzystanie wyników egzaminów](#)

Zamówienia publiczne

- [Zamówienia publiczne](#)

EFS



Sprawdzian w klasie VI

Co sprawdzamy na sprawdzianie?

- [Co sprawdzamy?](#)
- [Standardy wymagań w przykładach](#)
- [Informatory o sprawdzianie](#)
- [Informacje o wynikach sprawdzianu](#)
- [Sprawdzian w pigułce](#)

Biblioteka egzaminatora sprawdzianu

- [Archiwum arkuszy egzaminacyjnych](#)
- [Próbny sprawdzian 2003](#)
- [Ortografia, interpunkcja i język](#)

Szkolenia

- [Harmonogram szkoleń dla egzaminatorów sprawdzianu z województwa lubelskiego](#)
- [Harmonogram szkoleń dla egzaminatorów sprawdzianu z województwa małopolskiego](#)
- [Harmonogram szkoleń dla egzaminatorów sprawdzianu z województwa podkarpackiego](#)
- [Harmonogram szkoleń dla nauczycieli szkół podstawowych województwa małopolskiego](#)
- [Harmonogram szkoleń dla nauczycieli szkół podstawowych z województwa lubelskiego](#)
- [Harmonogram szkoleń dla nauczycieli szkół podstawowych z województwa podkarpackiego](#)

Ostatnia Aktualizacja strony, 16-11-2005 godz. 13:07

III. Podsumowanie oceniania sprawdzianu 2005

ANALIZA JAKOŚCIOWA SPRAWDZIANU W WODZIE

| Zadanie 1 | |
|--|--|
| CZYTANIE | <p>Według starożytnych Greków świat fizyczny składał się z żywiołów, czyli wody, powietrza, ognia i ziemi. Uważali oni, że wszystko, co jest stałe, jest ziemią, wszystko, co lekkie i nie opada na ziemię, jest powietrzem, wszystko, co płynne, jest wodą, wszystko zaś, co gorące i lżejsze od powietrza, jest ogniem.</p> <p>Z ilu żywiołów, według starożytnych Greków, składał się świat fizyczny?</p> <p>A. z jednego. B. z dwóch. C. z trzech. D. z czterech.</p> |
| | <p>Uczeń wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym i przetwarza je.</p> |
| | <p><u>Zadanie bardzo łatwe.</u></p> <p>Aby wybrać właściwą odpowiedź, należało odczytać informacje ze zdania: <i>Według starożytnych Greków świat fizyczny składał się z żywiołów, czyli wody, powietrza, ognia i ziemi.</i></p> <p>A. 1% uczniów uznało, że świat według starożytnych Greków składał się z jednego żywiołu. Prawdopodobnie dla tej grupy uczniów jedynym żywiołem spośród wymienionych był ogień.</p> <p>B. Dla 1% uczniów świat składał się z dwóch żywiołów. Najprawdopodobniej uczniowie ci za żywioły uznali wodę i ogień.</p> <p>C. Według starożytnych Greków świat składał się z czterech żywiołów, a nie z trzech, jak odpowiedziało 2% uczniów. Przypuszczalnie ziemi uczniowie nie uznają za żywioł.</p> <p>D. 96% uczniów poprawnie odczytało informację z tekstu.</p> |
| Zadanie 2 | |
| WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE | <p>96% zasobów wód na Ziemi to wody słone, 2% to wody słodkie uwięzione w lodowcach i lądolodach. Ile procent zasobów wód na Ziemi stanowią pozostałe wody słodkie?</p> <p>A. 2% B. 4% C. 96% D. 98%</p> |
| | <p>Uczeń wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności liczb, oblicza, ile procent całości stanowi wskazana część.</p> |
| | <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Rozwiązując to zadanie, wystarczyło sprawdzić, która z zaproponowanych liczb po zsumowaniu z podanymi w tekście danymi daje 100%.</p> <p>A. 84% uczniów wybrało właściwą odpowiedź.</p> <p>B. Wybrana przez 8% uczniów odpowiedź nie uwzględniała ilości wód słodkich uwięzionych w lodowcach i lądolodach wskazanych w treści zadania.</p> <p>C. 2% uczniów nie przeczytało ze zrozumieniem treści zadania, bowiem wskazało jako procent ilości wód słodkich podany w zadaniu procent ilości wód słonych.</p> <p>D. 7% uczniów wskazało liczbę 98%, czyli sumę ilości wód słonych na Ziemi i słodkich uwięzionych w lodowcach i lądolodach.</p> |
| | <p>Tekst do zadań od 3. do 5.</p> <p>Od bardzo dawna człowiek marzył, by pływać jak ryba i żeglować po morzach. Znana jest opowieść o niezwyklej morskiej tułaczce króla Itaki Odyseusza wracającego spod Troi do ojczyzny. Przeżył on sztormy, katastrofy okrętów, zmagania wojenne i niewolę. Nie pomógł mu nawet dar boga wiatrów Eola. Przyczyną nieszczęść Odyseusza był gniew boga morza Posejdona. To jego zemsta sprawiła, że dopiero po wielu latach, dzięki pomocy króla Feaków – Alkinoosa, strudzony żeglarz dotarł do domu, gdzie czekała na niego wierna żona Penelopa i syn Telemach.</p> <p>Niezwykłe przygody bohatera spod Troi barwnie opisał Homer w <i>Odysei</i>.</p> |

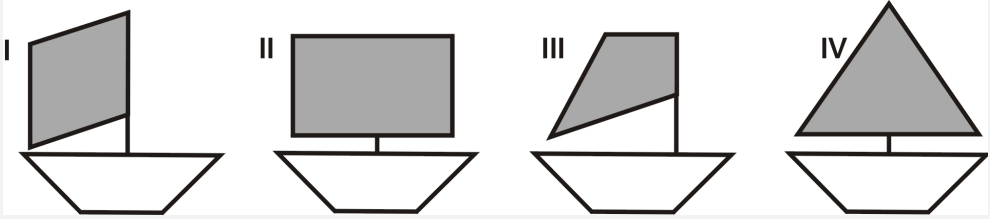
| Zadanie 3 | |
|------------------|--|
| CZYTANIE | Zwrot <i> pływa jak ryba</i> oznacza, że ktoś A. utrzymuje się na wodzie. B. pływa bardzo dobrze. C. żegluje po morzu. D. ślizga się po falach. |
| | Uczeń odczytuje znaczenie podanego związku frazeologicznego. |
| | <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Zwrot <i> pływa jak ryba</i> pojawia się w pierwszym zdaniu tekstu, ale uczeń, by udzielić poprawnej odpowiedzi, musiał odczytać jego znaczenie przenośne.</p> <p>A. 2% uczniów stwierdziło, że podany zwrot oznacza <i> utrzymuje się na wodzie</i>.</p> <p>B. 79% uczniów poprawnie odczytało znaczenie zwrotu <i> pływa jak ryba</i>.</p> <p>C. 17% uczniów uznało, że <i> pływa jak ryba</i> oznacza <i> żegluje po morzu</i>. Być może wiąże się to z niezrozumieniem wyrazu <i> żegluga</i> oraz tym, że oba zwroty <i> pływa jak ryba</i> i <i> żegluje po morzu</i> występują w tekście bezpośrednio obok siebie i uczniowie potraktowali je jako elementy synonimiczne.</p> <p>D. 1% uczniów uważało, że zwrot <i> pływa jak ryba</i> oznacza <i> ślizga się po falach</i>.</p> |
| Zadanie 4 | |
| CZYTANIE | W którym szeregu przedstawiono przebieg zdarzeń zgodny z tekstem? A. Spotkanie z rodziną. Pomoc króla. Morska tułaczka. B. Morska tułaczka. Spotkanie z rodziną. Pomoc króla. C. Pomoc króla. Spotkanie z rodziną. Morska tułaczka. D. Morska tułaczka. Pomoc króla. Spotkanie z rodziną. |
| | Uczeń ustala chronologię wydarzeń. |
| | <p><u>Zadanie bardzo łatwe.</u></p> <p>Prawidłowy przebieg zdarzeń należało ustalić, odczytując choćby zdanie: <i> To jego zemsta sprawiła, że dopiero po wielu latach, dzięki pomocy króla Feaków – Alkinoosa, strudzony żeglarz dotarł do domu, gdzie czekała na niego wierna żona Penelopa i syn Telemach.</i></p> <p>A. 2% uczniów <i> Spotkanie z rodziną</i> uznało za pierwsze zdarzenie spośród zaproponowanych. Jest ono zapisane w ostatnim zdaniu pierwszego akapitu i jako pierwsze pojawia się w odpowiedzi A. Uczniowie nie przeanalizowali całego tekstu, nie przeczytali dokładnie wszystkich wydarzeń zapisanych w tym szeregu. Połączyli ostatnie wydarzenie z tekstu z pierwszym wydarzeniem zapisanym w tym dystraktorze.</p> <p>B. 4% uczniów uznało, że <i> Spotkanie z rodziną</i> poprzedzało <i> Pomoc króla</i>. Niedokładne uszeregowanie wydarzeń wynika być może z tego, iż wydarzenie <i> Pomoc króla</i> pojawia jako zdanie wtrącone w zdaniu wielokrotnie złożonym. Uczniowie prawdopodobnie mają problem z odczytaniem tak długiego zdania, wydarzenie to „umyka” ich uwadze, staje się mniej ważne niż pozostałe.</p> <p>C. Dla 2% uczniów <i> Pomoc króla</i> była pierwszym z zaproponowanych wydarzeń. Wyraz <i> król</i> pojawia się już w drugiej linijce tekstu i to, przy pobieżnym czytaniu i samego tekstu, i zaproponowanych odpowiedzi, może powodować wskazanie błędnej odpowiedzi.</p> <p>D. 92% uczniów prawidłowo odczytało przebieg wydarzeń.</p> |

| Zadanie 5 | |
|------------------|--|
| CZYTANIE | Tytuł utworu Homera <i>Odyseja</i> wiąże się z imieniem władcy A. morza. B. Feaków. C. wiatrów. D. Itaki. |
| | Uczeń na podstawie treści tekstu popularnonaukowego wskazuje pochodzenie tytułu utworu. |
| | <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Informacje potrzebne do poprawnego wykonania tego zadania uczeń mógł odczytać z fragmentu tekstu: <i>Znana jest opowieść o niezwyklej morskiej tułaczce króla Itaki Odyseusza wracającego spod Troi do ojczyzny [...]. Niezwykłe przygody bohatera spod Troi barwnie opisał Homer w Odysei.</i></p> <p>A. Tytuł utworu Homera <i>Odyseja</i> wiąże się z imieniem władcy Itaki Odyseusza, a nie z imieniem władcy morza, jak odpowiedziało 16% uczniów. Tak duża atrakcyjność tego dystraktora spowodowana jest tym, że spośród zaproponowanych błędnych odpowiedzi ta najbardziej kojarzy się z motywem przewodnim sprawdzianu.</p> <p>B. 7% uczniów odpowiedziało, że tytuł utworu Homera wiąże się z imieniem władcy Feaków. Alkinoos jest królem, ale nie Itaki. Wybranie tej odpowiedzi związane jest zapewne z niedokładnym czytaniem tekstu.</p> <p>C. 3% uczniów uznało, że tytuł utworu Homera <i>Odyseja</i> wiąże się z imieniem władcy wiatrów.</p> <p>D. 75% uczniów poprawnie odczytało informacje z tekstu.</p> |
| Zadanie 6 | |
| CZYTANIE | Nagle z wody wynurzyła się przecudna postać. Była to dziewczina nadziemskiej urody; do pasa panna nad podziw urodziwa, od pasa ryba srebrzysta łuską błyszcząca. W świetle księżyca widać ją było doskonale. Miała kruczoczarne włosy, pierścieniami spływające na białą, jak z marmuru wyrzeźbioną szyję; szafirowe oczy patrzyły dziwnie przejmująco i smutno, a ozdobiona lekkim rumieńcem twarzyczka tchnęła czarodziejskim urokiem. |
| | Opisując syrenę, autor tekstu użył najwięcej A. epitetów. B. przerośni. C. porównań. D. wyrazów dźwiękonaśladowczych. |
| | Uczeń w tekście literackim rozpoznaje epitety. |
| | <p><u>Zadanie umiarkowanie trudne.</u></p> <p>Tekst jest opisem postaci, w którym, choćby z racji formy wypowiedzi, dominują epitety.</p> <p>A. 58% uczniów rozumie pojęcie <i>epitet</i> i potrafi wskazać go w tekście.</p> <p>B. Opisując syrenę, autor tekstu użył najwięcej epitetów, a nie przerośni, jak odpowiedziało 14% uczniów. Tekst legendy dzięki środkom artystycznym jest niezwykle plastyczny i poetycki, daleki od języka potocznego, być może dlatego uczniowie doszukali się w nim przede wszystkim metafor.</p> <p>C. 25% uczniów uznało, że autor, opisując syrenę, najwięcej użył porównań. W tekście znajduje się tylko jedno porównanie – w zdaniu czwartym. Jest to zdanie niezwykle rozbudowane, uczniowie odczytali je zapewne jako jedno wielkie porównanie, nie zauważając, że odnosi się ono jedynie do szyi dziewczyny.</p> <p>D. 3% uczniów wskazało wyrazy dźwiękonaśladowcze jako te, których autor użył najwięcej w opisie syreny. Świadczy to nie tylko o niezrozumieniu pojęcia <i>epitet</i>, ale także o niezrozumieniu jakichkolwiek pojęć z zakresu poetyki.</p> |

| Zadanie 7 | |
|--|---|
| WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE | <p>Na głębokość większą niż 1 kilometr zanurza się</p> <p>A. żółw. B. delfin. C. kaszalot. D. słoń morski.</p> |
| | <p>Uczeń wykonuje obliczenia dotyczące długości. Zamienia metry na kilometry.</p> <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Rozwiązując to zadanie, wystarczyło określić, w którym miejscu na rysunku z zaznaczonymi odległościami znajduje się 1 km i odczytać, co zanurza się na głębokość większą niż 1 km.</p> <p>A. 3% uczniów wskazało na żółwia, który zanurza się na głębokość 90 m, czyli zdecydowanie mniejszą od 1 km.</p> <p>B. Wybrana przez 6% uczniów głębokość również była mniejsza od 1 km.</p> <p>C. 86% podało prawidłową odpowiedź.</p> <p>D. 5% uczniów wybrało słonia morskiego, który zanurzył się na głębokość 900 m. Atrakcyjność tej odpowiedzi wiąże się z bliskością tej wielkości w stosunku do wielkości danej.</p> |
| | Zadanie 8 |
| KORZYSTANIE Z INFORMACJI | <p>Którym programem komputerowym posłużysz się, szukając informacji np. o zwierzętach morskich?</p> <p>A. Edytorem tekstu. B. Arkuszem kalkulacyjnym. C. Przeglądarką internetową. D. Programem graficznym.</p> |
| | <p>Uczeń wskazuje źródła informacji, wybiera właściwy program komputerowy.</p> <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Wybierając odpowiedź do tego zadania, można było drogą eliminacji błędnych odpowiedzi dokonać wyboru właściwej lub kierować się własnym doświadczeniem.</p> <p>A. 3% uczniów wskazało, że do szukania informacji np. o zwierzętach morskich wykorzysta edytor tekstu, który jest programem służącym do pisania. Taki wybór może świadczyć o niezrozumieniu określenia <i>edytor tekstu</i>.</p> <p>B. 2% uczniów uważało, że do szukania informacji np. o zwierzętach morskich wykorzysta arkusz kalkulacyjny, który jest programem służącym do wykonywania skomplikowanych obliczeń na dużej ilości danych, sporządzania tabel i wykresów.</p> <p>C. 88% uczniów poprawnie uznało, że do szukania informacji np. o zwierzętach morskich wykorzysta przeglądarkę internetową, która służy do poszukiwania informacji w zasobach Internetu.</p> <p>D. 7% uczniów wskazało, że do szukania informacji np. o zwierzętach morskich wykorzysta program graficzny, który służy do rysowania. Błąd ten prawdopodobnie wynika z niedokładnego przeczytania polecenia lub niezrozumienia określenia <i>program graficzny</i>. Spośród błędnych odpowiedzi ten dystraktor był najbardziej atrakcyjny dla uczniów.</p> |

Zadanie 9

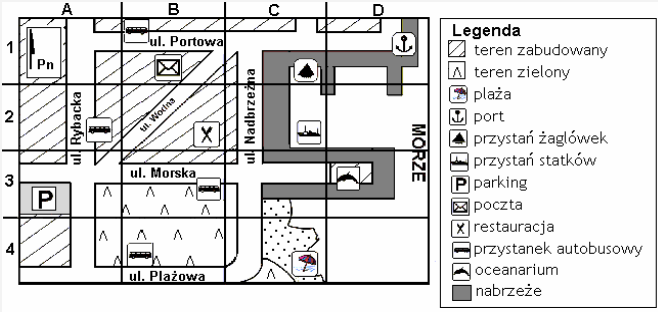
| CZYTANIE | <p>W którym szeregu uporządkowano ryby od najwolniej do najszybciej poruszającej się w wodzie?</p> <p>A. Marlin, tuńczyk, łosoś, rekin. B. Łosoś, marlin, rekin, tuńczyk. C. Marlin, łosoś, tuńczyk, rekin. D. Łosoś, rekin, tuńczyk, marlin</p> | <table border="1"><thead><tr><th colspan="2">Prędkość poruszania się ryb w km/godz.</th></tr></thead><tbody><tr><td>łosoś</td><td>20</td></tr><tr><td>marlin</td><td>110</td></tr><tr><td>rekin</td><td>40</td></tr><tr><td>tuńczyk</td><td>100</td></tr></tbody></table> | Prędkość poruszania się ryb w km/godz. | | łosoś | 20 | marlin | 110 | rekin | 40 | tuńczyk | 100 |
|--|--|---|--|--|-------|----|--------|-----|-------|----|---------|-----|
| | Prędkość poruszania się ryb w km/godz. | | | | | | | | | | | |
| | łosoś | 20 | | | | | | | | | | |
| marlin | 110 | | | | | | | | | | | |
| rekin | 40 | | | | | | | | | | | |
| tuńczyk | 100 | | | | | | | | | | | |
| <p>Uczeń wybiera dane z tabeli i porządkuje je według określonego kryterium.</p> <p><u>Zadanie bardzo łatwe.</u></p> <p>Wybierając odpowiedź spośród zaproponowanych, uczeń powinien był porównać podane w tabeli prędkości poruszania się ryb. Najszybciej można było rozwiązać to zadanie, wybierając rybę najwolniej i najszybciej poruszającą się i porównać swój wybór z proponowanymi odpowiedziami.</p> <p>A. 2% uczniów podało odpowiedź sugerującą uporządkowanie od najszybciej do najwolniej poruszającej się ryby. B. 5% uczniów wskazało kolejność ryb podaną w tabeli. C. 1% uczniów uznało odpowiedź zawierającą zupełnie przypadkowe uporządkowanie. D. 92% uczniów wybrało prawidłową odpowiedź.</p> | | | | | | | | | | | | |
| <p>Tekst do zadania 10. i 11.</p> <p>Niektóre ryby podejmują dalekie wędrówki związane z rozrodem, poszukiwaniem pokarmu, zmianami pór roku. Śledzie wędrują tylko w obrębie mórz. Łososie i jesiotry wędrują z mórz do rzek, a węgorze odbywają daleką drogę z wód śródlądowych do Morza Sargassowego, które jest miejscem ich tarła.</p> | | | | | | | | | | | | |
| <h3>Zadanie 10</h3> | | | | | | | | | | | | |
| CZYTANIE | <p>Ryba, która odbywa wędrówki wyłącznie w obrębie wód słonych, jest</p> <p>A. węgorz. B. śledź. C. łosoś. D. jesiotr.</p> | | | | | | | | | | | |
| | <p>Uczeń wyszukuje w tekście popularnonaukowym informacje i przetwarza je.</p> | | | | | | | | | | | |
| | <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Odpowiedź do tego zadania uczeń winien był odczytać z fragmentu tekstu: <i>Śledzie wędrują tylko w obrębie mórz</i>, kojarząc, że wodami słonymi są morza.</p> <p>A. 20% uczniów uznało węgorza za rybę odbywającą wędrówkę wyłącznie w obrębie wód słonych. Wybór ten wynika prawdopodobnie z niedokładnego przeczytania tekstu do zadania (pominięcie wyrazu <i>wyłącznie</i>). Uczniowie zasugerowali się pewnie także nazwą <i>Morze Sargassowe</i>, kojarząc ją z wodami słonymi. B. 75% uczniów zaznaczyło prawidłową odpowiedź. C. 3% uczniów wskazało łososa, uznając go za rybę, która odbywa wędrówkę w obrębie wód słonych. Błędna odpowiedź prawdopodobnie wynika z niedokładnego przeczytania tekstu i niezwrócenia uwagi na pierwszą część trzeciego zdania: <i>Łososie i jesiotry wędrują z mórz do rzek (...)</i>. D. 1% uczniów wybrało jesiotra. Błędna odpowiedź być może wynika z niedokładnego przeczytania tekstu i niezwrócenia uwagi na pierwszą część trzeciego zdania: <i>Łososie i jesiotry wędrują z mórz do rzek (...)</i>.</p> | | | | | | | | | | | |

| Zadanie 11 | |
|---|---|
| CZYTANIE | Przyczyną wędrówek węgorzy jest A. zmiana poziomu wód rzecznych. B. brak pokarmu w rzekach. C. potrzeba złożenia ikry. D. zmiana pory roku. |
| | Uczeń wykorzystuje poznane terminy do wskazania przyczyn zachowania się zwierząt. |
| | <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Odpowiedź do tego zadania uczeń winien był odczytać z fragmentu tekstu: <i>węgorze odbywają daleką drogę z wód śródlądowych do Morza Sargassowego, które jest miejscem ich tarła</i>. Oprócz tego uczeń musiał wiedzieć, co oznacza wyraz <i>tarło</i>.</p> <p>A. 4% uczniów stwierdziło, że przyczyną wędrówek węgorzy jest zmiana poziomu wód rzecznych. Prawdopodobnie wyborowi tej odpowiedzi sprzyja usytuowanie jej na pierwszym miejscu, a także brak zrozumienia wyrazu <i>tarło</i>.</p> <p>B. 9% uczniów za przyczynę wędrówek węgorzy uznało brak pokarmu w rzekach. Najprawdopodobniej uczniowie zasugerowali się informacją umieszczoną na początku tekstu, że <i>Niektóre ryby podejmują dalekie wędrówki związane z rozrodem, poszukiwaniem pokarmu, zmianami pór roku</i>.</p> <p>C. 72% uczniów poprawnie odczytało informację z tekstu źródłowego, że przyczyną wędrówek węgorzy jest potrzeba złożenia ikry.</p> <p>D. 15% uczniów wskazało, że przyczyną wędrówek węgorzy jest zmiana pory roku. Taki wybór prawdopodobnie związany jest z zasugerowaniem się informacją z pierwszego zdania tekstu lub z odniesieniem sytuacji do znanych uczniom wędrówek ptaków.</p> |
| <p>Rysunki do zadań 12., 13., 14.</p>  | |
| Zadanie 12 | |
| ROZUMOWANIE | Kształt rombu ma żagiel przedstawiony na rysunku A. I B. II C. III D. IV |
| | Uczeń rozpoznaje podaną figurę geometryczną wśród innych figur. |
| | <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Uczeń wiedząc, że romb jest czworokątem, który ma wszystkie boki tej samej długości, powinien wybrać jedyną figurę spełniającą ten warunek, czyli odpowiedź A.</p> <p>A. 82% uczniów zaznaczyło poprawną odpowiedź.</p> <p>B. 2% uczniów wskazało prostokąt, który jest najbardziej znanym uczniom czworokątem.</p> <p>C. 15% uczniów podało tę odpowiedź, gdyż niektórym uczniom romb kojarzy się z latawcem.</p> <p>D. 1% uczniów wybrało trójkąt, może dlatego, że najbardziej przypominał im żagiel.</p> |

| Zadanie 13 | |
|--|--|
| ROZUMOWANIE | <p>Pary boków równoległych występują w figurach przedstawiających żagle oznaczone numerami</p> <p>A. I i II B. II i III C. I i III D. I i IV</p> |
| | <p>Uczeń rozpoznaje charakterystyczne własności figur, wskazuje figury geometryczne zawierające pary boków równoległych.</p> |
| | <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Metodą eliminacji lub preferencji można wybrać parę figur mających boki równoległe.</p> <p>A. 84% uczniów wskazało poprawną odpowiedź.</p> <p>B. 5% uczniów podało tę odpowiedź, być może zasugerowali się figurą II.</p> <p>C. 5% uczniów zaznaczyło tę odpowiedź, być może zasugerowali się figurą I.</p> <p>D. 5% uczniów wybrało tę odpowiedź, być może zasugerowali się figurą I.</p> <p>Wybór którejkolwiek z błędnych odpowiedzi świadczy o braku rozumienia przez uczniów zarówno koniunkcji warunków, jak i braku umiejętności rozpoznawania boków równoległych.</p> |
| Zadanie 14 | |
| ROZUMOWANIE | <p>Ile osi symetrii ma figura przedstawiająca żagiel oznaczony numerem I?</p> <p>A. 1 B. 2 C. 3 D. 4</p> |
| | <p>Uczeń rozpoznaje charakterystyczne własności figur, rozpoznaje liczbę osi symetrii rombu.</p> |
| | <p><u>Zadanie umiarkowanie trudne.</u></p> <p>Romb, który nie jest kwadratem, ma dwie osie symetrii.</p> <p>A. 7% uczniów podało tę odpowiedź, nie zauważając, że wskazana figura ma dwie osie symetrii.</p> <p>B. 60% uczniów wskazało poprawną liczbę osi symetrii figury.</p> <p>C. 6% uczniów mylnie określiło liczbę osi symetrii figury.</p> <p>D. 27% uczniów wybrało tę odpowiedź, myśląc, że figura ma cztery osie symetrii. Wskazana przez uczniów liczba osi symetrii jest liczbą boków czworokąta lub liczbą osi symetrii kwadratu.</p> |
| Zadanie 15 | |
| WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE | <p>Instrukcja obsługi nawilzacza. Przed uruchomieniem nawilzacza należy się upewnić, czy jest on ustawiony na równej powierzchni z dala od źródła ciepła oraz sprawdzić, czy zainstalowano na nim zbiornik wody. Po włączeniu nawilzacza żądany poziom wilgotności w pomieszczeniu reguluje się pokrętkiem. Chcąc oczyścić urządzenie, należy je odłączyć od sieci.</p> <p>Zgodnie z instrukcją, nawilzacza <u>nie wolno</u> używać, gdy</p> <p>A. zakończono jego czyszczenie.</p> <p>B. ustawiono go daleko od gorącego kaloryfera.</p> <p>C. nie ma na nim zainstalowanego zbiornika wody.</p> <p>D. nie uregulowano właściwego poziomu wilgotności powietrza.</p> |
| | <p>Uczeń wyjaśnia na podstawie instrukcji, jak uruchomić proste urządzenie techniczne, wskazuje sytuację, w której nie wolno używać urządzenia.</p> |

| | |
|--|---|
| | <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Odpowiedź do tego zadania należało odczytać z fragmentu tekstu: <i>Przed uruchomieniem nawilżacza należy się upewnić, czy jest on ustawiony na równej powierzchni z dala od źródła ciepła oraz sprawdzić, czy zainstalowano na nim zbiornik wody.</i> Konieczne było także zauważenie zakazu w poleceniu zadania.</p> <p>A. 3% uczniów wskazało tę odpowiedź, nie zauważając w poleceniu określenia <i>nie wolno</i>.</p> <p>B. 14% uczniów wybrało tę odpowiedź, nie uwzględniając przeczenia w poleceniu.</p> <p>C. 74% uczniów zaznaczyło poprawną odpowiedź.</p> <p>D. 8% uczniów wybrało tę odpowiedź, nie uwzględniając przeczenia w poleceniu.</p> |
|--|---|

Zadanie 16

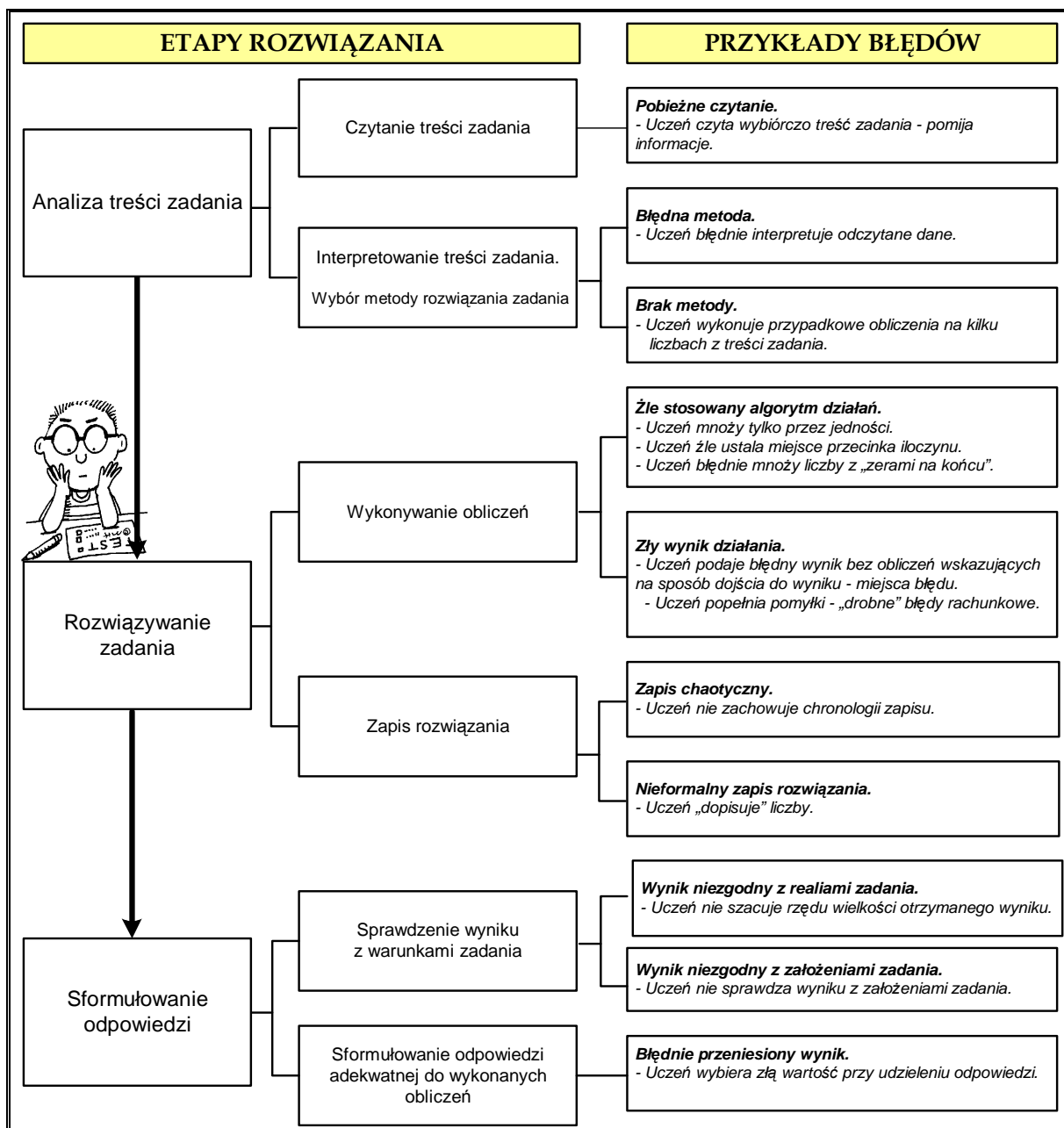
| | |
|-----------------|--|
| CZYTANIE |  |
| | <p>Oceanarium znajduje się na planie w prostokącie oznaczonym współrzędnymi</p> <p>A. (C1) B. (C2) C. (D1) D. (D3)</p> |
| | <p>Uczeń odczytuje dane z planu, wskazuje współrzędne obiektu.</p> <p><u>Zadanie bardzo łatwe.</u></p> <p>Odpowiadając na to pytanie, należało zlokalizować na planie oceanarium i odczytać jego współrzędne.</p> <p>A. 1% uczniów podało położenie przystani żagłówek zamiast oceanarium.</p> <p>B. Wybrana przez 2% uczniów odpowiedź wskazywała położenie przystani statków.</p> <p>C. 2% uczniów wybrało położenie portu.</p> <p>D. 95% uczniów wybrało prawidłową odpowiedź.</p> |

Zadanie 17

| | |
|-----------------|---|
| CZYTANIE | <p>Do oceanarium najbliższy jest z przystanku autobusowego znajdującego się przy ulicy</p> <p>A. Rybackiej. B. Morskiej. C. Portowej. D. Plażowej.</p> |
| | <p>Uczeń odczytuje dane z planu, wskazuje usytuowanie określonego obiektu.</p> <p><u>Zadanie bardzo łatwe.</u></p> <p>Wybierając odpowiedź do tego zadania, uczeń musiał zlokalizować na planie oceanarium i przystanki autobusowe, a następnie ocenić odległość.</p> <p>A. 2% uczniów wskazało przystanek autobusowy przy ulicy Rybackiej, a jest to przystanek dość odległy od oceanarium.</p> <p>B. Wybrana przez 95% uczniów odpowiedź była prawidłowa.</p> <p>C. 1% uczniów wybrało przystanek przy ulicy Portowej, a jest to przystanek dość odległy od oceanarium.</p> <p>D. 2% uczniów wybrało przystanek przy ulicy Plażowej.</p> |

| Zadanie 18 | | | | | | | | | | | | | | | | |
|--|--|----------------------------|-------------------------|-------|------|----------|-------------------------|-------|----------|------------------------|-------|----------|--------------------|-------|----------|----------------------------|
| CZYTANIE | <p>Aby dojść z oceanarium najkrótszą drogą do parkingu, należy pójść w kierunku</p> <p>A. północnym. B. wschodnim. C. południowym. D. zachodnim.</p> | | | | | | | | | | | | | | | |
| | <p>Uczeń odczytuje dane z planu, odczytuje kierunek strony świata.</p> | | | | | | | | | | | | | | | |
| | <p><u>Zadanie umiarkowanie trudne.</u></p> <p>W lewym górnym rogu mapy umieszczona jest ikona informująca o kierunku północnym. Na podstawie tej informacji oraz wiedzy o kierunkach geograficznych należało ustalić odpowiedni kierunek.</p> <p>A. 8% uczniów wskazało kierunek północny.</p> <p>B. 24% uczniów wskazywała kierunek wschodni zamiast zachodniego.</p> <p>C. 4% uczniów podało kierunek południowy.</p> <p>D. 64% uczniów wybrało właściwy kierunek.</p> | | | | | | | | | | | | | | | |
| Zadanie 19 | | | | | | | | | | | | | | | | |
| KORZYSTANIE Z INFORMACJ | <p>Oceanarium</p> <p>Program wykładów</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 20%;">Godzina</th> <th style="width: 20%;">Czas trwania</th> <th style="width: 60%;">Tytuł</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">9:30</td> <td style="text-align: center;">45 minut</td> <td style="text-align: center;">Życie mórz tropikalnych</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">10:30</td> <td style="text-align: center;">30 minut</td> <td style="text-align: center;">Niezwykłe morza i lądy</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">11:15</td> <td style="text-align: center;">45 minut</td> <td style="text-align: center;">Co żyje w Bałtyku?</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">12:15</td> <td style="text-align: center;">60 minut</td> <td style="text-align: center;">Egzotyczne ryby w akwarium</td> </tr> </tbody> </table> | Godzina | Czas trwania | Tytuł | 9:30 | 45 minut | Życie mórz tropikalnych | 10:30 | 30 minut | Niezwykłe morza i lądy | 11:15 | 45 minut | Co żyje w Bałtyku? | 12:15 | 60 minut | Egzotyczne ryby w akwarium |
| | Godzina | Czas trwania | Tytuł | | | | | | | | | | | | | |
| | 9:30 | 45 minut | Życie mórz tropikalnych | | | | | | | | | | | | | |
| | 10:30 | 30 minut | Niezwykłe morza i lądy | | | | | | | | | | | | | |
| | 11:15 | 45 minut | Co żyje w Bałtyku? | | | | | | | | | | | | | |
| 12:15 | 60 minut | Egzotyczne ryby w akwarium | | | | | | | | | | | | | | |
| <p>Aby dowiedzieć się, jakie ryby poławiane są u wybrzeży naszego kraju, należy uczestniczyć w wykładzie, który rozpoczyna się o godzinie</p> <p>A. 9:30 B. 10:30 C. 11:15 D. 12:15</p> | | | | | | | | | | | | | | | | |
| <p>Uczeń wybiera źródło informacji na podstawie podanej oferty.</p> | | | | | | | | | | | | | | | | |
| <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Rozwiązując to zadanie, uczeń powinien skojarzyć z naszym krajem Bałtyk, wybrać odpowiedni tytuł, a następnie odczytać godzinę rozpoczęcia wykładu.</p> <p>To zadanie można było rozwiązać metodą sprawdzania warunków zadania. Polskim morzem jest Bałtyk, a do tego w tytule wykładu zapisane jest <u>Co żyje w Bałtyku</u>, zatem tylko odpowiedź C spełnia warunki zadania.</p> <p>A. 2% uczniów wskazało na pierwszą pozycję z programu wykładów <i>Życie mórz tropikalnych</i>, błędnie identyfikując Bałtyk z morzem tropikalnym.</p> <p>B. 5% uczniów podało wykład <i>Niezwykłe morza i lądy</i>, uznając Bałtyk za morze zamieszkałe przez niezwykłe ryby.</p> <p>C. 89% uczniów zaznaczyło poprawną odpowiedź.</p> <p>D. 4% uczniów wybrało wykład <i>Egzotyczne ryby w akwarium</i>. Błąd wynikał z niedokładnego przeczytania tekstu.</p> | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | | | |

| Zadanie 20 | | | | | | | | | |
|---|--|--------------------------------------|--|--|----------------------------|---|----------|--|----------------------------|
| WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE | Ile minut trwa przerwa między wykładami? A. 15 B. 30 C. 45 D. 60 | | | | | | | | |
| | Uczeń oblicza upływ czasu między dwoma wydarzeniami. | | | | | | | | |
| | <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Uwzględniając czas trwania wykładu, należało odczytać z tabeli godziny zakończenia wykładów i rozpoczęcia kolejnych, a następnie obliczyć czas trwania przerwy.</p> <p>A. 75% uczniów zaznaczyło poprawną odpowiedź.</p> <p>B. 4% uczniów wskazało tę odpowiedź, prawdopodobnie odczytując nieodpowiednie informacje z tabeli.</p> <p>C. 7% uczniów wybrało tę odpowiedź, być może sugerując się danymi z tabeli.</p> <p>D. 14% uczniów wskazało tę odpowiedź, być może sugerując się danymi z tabeli.</p> | | | | | | | | |
| Zadanie 21 | | | | | | | | | |
| ROZUMOWANIE | <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">OCEANARIUM Cennik biletów</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Zwiedzanie ekspozycji oceanarium – bilet wstępu (od osoby) – opiekunowie grup</td> <td>4,50 zł wstęp bezpłatny</td> </tr> <tr> <td>Wykład – bilet wstępu dla całej grupy</td> <td>55,00 zł</td> </tr> <tr> <td>Zwiedzenie statku Wodnik – bilet wstępu (od osoby) – opiekunowie grup</td> <td>7,50 zł wstęp bezpłatny</td> </tr> </tbody> </table> | OCEANARIUM Cennik biletów | | Zwiedzanie ekspozycji oceanarium – bilet wstępu (od osoby) – opiekunowie grup | 4,50 zł wstęp bezpłatny | Wykład – bilet wstępu dla całej grupy | 55,00 zł | Zwiedzenie statku Wodnik – bilet wstępu (od osoby) – opiekunowie grup | 7,50 zł wstęp bezpłatny |
| | OCEANARIUM Cennik biletów | | | | | | | | |
| | Zwiedzanie ekspozycji oceanarium – bilet wstępu (od osoby) – opiekunowie grup | 4,50 zł wstęp bezpłatny | | | | | | | |
| | Wykład – bilet wstępu dla całej grupy | 55,00 zł | | | | | | | |
| | Zwiedzenie statku Wodnik – bilet wstępu (od osoby) – opiekunowie grup | 7,50 zł wstęp bezpłatny | | | | | | | |
| 26 uczniów pod opieką 2 nauczycieli zamierza zobaczyć ekspozycję w oceanarium, uczestniczyć w wykładzie oraz zwiedzić statek. Oblicz, ile trzeba zapłacić za wszystkie bilety dla całej grupy. | | | | | | | | | |
| <i>Odpowiedź: Za wszystkie bilety dla całej grupy trzeba zapłacić złotych.</i> | | | | | | | | | |
| <p><u>Zadanie umiarkowanie trudne.</u></p> <p>I kryterium: Na podstawie cen jednostkowych uczeń ustala sposób obliczenia całkowitego kosztu zakupu.</p> <p>70% uczniów dobrze ustaliło sposób obliczenia całkowitego kosztu zakupu biletów.</p> <p>II kryterium: Uczeń oblicza całkowity koszt zakupu.</p> <p>56% uczniów wykonało poprawnie obliczenia rachunkowe.</p> <p>III kryterium: Uczeń udziela odpowiedzi z uwzględnieniem otrzymanego wyniku zgodnego z warunkami zadania.</p> <p>63% uczniów prawidłowo zinterpretowało otrzymany wynik.</p> <p>Łatwość całego zadania wyniosła 0,63, a średni wynik punktowy 3,14 na 5 możliwych do uzyskania. W grupie najlepszych uczniów zadanie okazało się bardzo łatwe, natomiast najsłabszym przysparzało wiele problemów.</p> | | | | | | | | | |



| Zadanie 22 | |
|--------------------|---|
| ROZUMOWANIE | Wymień nazwy <u>dwóch</u> elementów budowy ryby, które umożliwiają jej pływanie. 1. 2. |
| | Uczeń wymienia elementy budowy zwierzęcia związane z poruszaniem się w określonym środowisku. |
| | <u>Zadanie łatwe.</u> Łatwość zadania wyniosła 0,83 . Oprócz odpowiedzi podręcznikowych pojawiły się określenia będące wynikiem doświadczenia życiowego dziecka (np. obserwacja ryb w akwarium). Byli jednak uczniowie, którzy błędnie nazywali elementy budowy ryby, np. zapisywali nazwy płetw, które nie występują. Wśród niepoprawnych odpowiedzi znalazły się takie, w których wymieniono elementy budowy ryby, ale niemające wpływu na poruszanie się w wodzie. |

| Zadanie 23 | | | | | | | | |
|---------------------------------|---|-----------|---------|---------------------|------|--------------------------|------|---------------------------|
| PISANIE | Napisz ogłoszenie o organizowanych zawodach pływackich. Zachęć uczniów do uczestnictwa w tych zawodach. | | | | | | | |
| | Uczeń pisze wypowiedź w formie ogłoszenia poprawną pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym, wyraża w wypowiedzi zachętę. | | | | | | | |
| | <u>Zadanie umiarkowanie trudne.</u> Łatwość całego zadania wyniosła 0,69 . Forma ogłoszenia oraz formułowanie wypowiedzi ze świadomością celu nie sprawiło uczniom większych trudności, o czym świadczą uzyskane łatwości: 0,76 – forma ogłoszenia oraz 0,96 – stosowanie zachęty. Najczęstszym błędem popełnianym przez uczniów w zakresie formy ogłoszenia było pomijanie miejsca zawodów, czy też nieprecyzyjne określanie go. Na łatwość całego zadania miały wpływ popełniane przez uczniów błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne. | | | | | | | |
| | <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="padding: 5px;">kryterium</th> <th style="padding: 5px;">łatwość</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">poprawność językowa</td> <td style="padding: 5px;">0,50</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">poprawność ortograficzna</td> <td style="padding: 5px;">0,63</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">poprawność interpunkcyjna</td> <td style="padding: 5px;">0,60</td> </tr> </tbody> </table> <p>Schemat punktowania w tym zadaniu nie dopuszczał popełnienia przez ucznia jakiegokolwiek błędu. Napisanie bezbłędnej wypowiedzi sprawiło uczniom kłopoty. Najczęściej pojawiające się błędy językowe to brak wyznaczania granicy zdań i używanie błędnych zwrotów typu: <i>zapraszamy do zawodów, zachęcamy na wzięcie udziału</i>. Typowe błędy ortograficzne i interpunkcyjne to: pisownia wielką literą rzeczowników pospolitych w środku zdania, błędne zapisywanie samogłosek nosowych na końcu rzeczowników i czasowników (nagminne opuszczanie „ogonków”, rozkład głosek nosowych –<i>a//om, e//em</i>), brak kropek na końcu zdania.</p> | kryterium | łatwość | poprawność językowa | 0,50 | poprawność ortograficzna | 0,63 | poprawność interpunkcyjna |
| kryterium | łatwość | | | | | | | |
| poprawność językowa | 0,50 | | | | | | | |
| poprawność ortograficzna | 0,63 | | | | | | | |
| poprawność interpunkcyjna | 0,60 | | | | | | | |
| Zadanie 24 | | | | | | | | |
| KORZYSTANIE Z INFORMACJI | Jakie zagrożenia dla człowieka stanowi zanieczyszczona woda? Podaj przykład. | | | | | | | |
| | Uczeń rozumie potrzebę stosowania zasad postępowania w środowisku przyrodniczym, podaje przykład zagrożenia wynikającego z zanieczyszczonego środowiska. | | | | | | | |
| | <u>Zadanie bardzo łatwe.</u> Łatwość tego zadania wyniosła 0,91. Zaledwie 9 % ogółu uczniów nie potrafiło wskazać, jakie zagrożenia dla człowieka stanowi zanieczyszczona woda. Część z tych uczniów udzielała zbyt ogólnej odpowiedzi typu: „ <i>Zanieczyszczona woda jest niedobra</i> ”, która nie mogła być zaliczona do poprawnych. Inni nie podjęli próby odpowiedzi. | | | | | | | |
| Zadanie 25 | | | | | | | | |
| PISANIE/ROZUMOWANIE | Napisz, jakie korzystne zmiany w życiu człowieka dokonały się dzięki rozwojowi żeglugi. Uwzględnij <u>trzy różne</u> przykłady zmian. | | | | | | | |
| | <i>Twoja wypowiedź powinna zająć co najmniej połowę wyznaczonego miejsca.</i> | | | | | | | |
| | Uczeń redaguje wypowiedź na podany temat poprawną pod względem kompozycyjnym, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym, wyjaśnia zmiany cywilizacyjne spowodowane rozwojem żeglugi. | | | | | | | |

| | |
|--------------------------|---|
| PISANIE/ROZUMOWANIE | <p><u>Zadanie łatwe.</u></p> <p>Łatwość całego zadania wyniosła 0,70. Większość uczniów w pracy nawiązywała do tematu, o czym świadczy uzyskana za I kryterium (Realizacja tematu) łatwość 0,88. Uczniowie pisali o żegludze, chociaż czasem mylili znaczenie tego pojęcia, traktując żeglarstwo jako synonim żeglugi. Podanie pozytywnych zmian spowodowanych rozwojem żeglugi, jakie nastąpiły na przestrzeni dziejów, uczniom nie sprawiało większych kłopotów – łatwość 0,77. Nie wszystkie prace zawierały trzy różne przykłady korzystnych zmian w życiu człowieka – często uczeń skupiał się na jednej zmianie, podając różne aspekty tego samego przykładu. W odniesieniu do żeglarstwa pojawiały się odpowiedzi o powstaniu nowych dziedzin sportu, a w odniesieniu do rekreacji informacje o sposobie spędzania wolnego czasu czy też odpoczynku na świeżym powietrzu. Były prace, w których uczniowie wykazali się dużą wiedzą historyczną na temat odkryć geograficznych i historii żeglugi. Uczniowie wybierali różne sposoby zapisu wypowiedzi – najczęściej pojawiała się notatka w formie zdań, ale wielu pracach była wypowiedź w formie punktów – wyliczania przykładów. Uczniowie mieli jednak problem z logicznym uporządkowaniem swojej wypowiedzi, nie zawsze precyzyjnie zapisywali swe myśli, odbiegali od tematu, wywód był chaotyczny, a przez to mało zrozumiały.</p> <p>Największe kłopoty sprawiało uczniom zredagowanie tekstu poprawnego językowo, o czym świadczy niska łatwość poprawności językowej – 0,46. Najczęstsze błędy językowe to: nieumiejętność wyznaczania granicy zdań przy długich wyliczeniach, używanie wyrazów w niewłaściwym znaczeniu (np. <i>Żegluga wypływają w morze, to ich praca. Przez rozwój żeglugi ludzie odkryli nowe lądy.</i>), używanie błędnej formy gramatycznej wyrazów (np. <i>dzięki rozwoju żeglugi</i>).</p> <p>Poprawność ortograficzna uzyskała łatwość 0,65. Jednym z najczęstszych błędów było niepoprawne zapisywanie samogłosek nosowych w zakończeniach rzeczowników i formach czasowników – nagminne opuszczanie „ogonków”.</p> <p>Słabą stroną tekstów pisanych przez uczniów była poprawność interpunkcyjna – łatwość 0,67. Brak przecinków w wypowiedzeniach złożonych oraz kropki na końcu zdania to najczęściej występujące błędy. Trudności interpunkcyjne wynikały też z wyboru formy zapisu wypowiedzi, np. notatka w formie punktów wymuszała użycie przecinków czy kropki na końcu wypowiedzenia. Zdarzały się też odpowiedzi, które nie spełniały minimum pod względem ilości tekstu podlegającego ocenie (cztery linijki), dlatego punkty za kryteria: sformułowanie wypowiedzi logicznie uporządkowanej, poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną nie były przyznawane</p> |
| Zadanie 26 | |
| KORZYSTANIE Z INFORMACJI | <p><i>Artykuł hasłowy do zadania 26.</i></p> <p>pływak - <i>m III, D. pływaka, lm D. pływaków</i> 1. B. pływaka, lm M. pływacy, DB. pływaków «zawodnik uprawiający pływanie»: W zawodach brali udział najlepsi pływacy. 2. B. pływak, lm MB. pływaki «przedmiot utrzymujący się na powierzchni płynu»: Pływak u wędki. Pływak w spłucze. 3. B. pływaka, lm MB. pływaki «gatunek chrząszcza».</p> <p>Skróty <i>m – rodzaj męski</i> <i>III – deklinacja</i> <i>lm – liczba mnoga</i> <i>M., D., B. – mianownik, dopełniacz, biernik</i></p> <p>Spośród podanych poniżej informacji wybierz i podkreśl <u>trzy</u>, które uzyskasz, czytając artykuł hasłowy wyrazu <i>pływak</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objaśnienie różnych znaczeń wyrazu. • Wyjaśnienie pochodzenia wyrazu. • Informacje o odmianie wyrazu. • Przykłady użycia wyrazu. <hr/> <p>Uczeń określa rodzaj informacji zawartej w podanym tekście.</p> <p>To zadanie uzyskało łatwość 0,60, a więc okazało się zadaniem umiarkowanie trudnym. Najczęstszym błędem uczniów było podkreślanie nie tylko poprawnej informacji, ale także informacji błędnej, a w konsekwencji uczeń nie otrzymywał żadnego punktu.</p> |

IV. Standardy na zakończenie szkoły podstawowej

1. CZYTANIE

Uczeń:

- 1. odczytuje różne teksty kultury (w tym kształtujące tożsamość narodową i postawę obywatelską):**
 - a. źródła i teksty historyczne, w tym: fragmenty kronik, pamiątek, listów, elementy dziedzictwa kulturowego, w szczególności zabytki architektury reprezentatywne dla danej epoki, polskie pieśni patriotyczne,
 - b. teksty literackie, w tym: baśnie, legendy, mity, opowiadania, utwory poetyckie i prozatorskie z klasyki dziecięcej i młodzieżowej – polskiej i światowej,
 - c. teksty użytkowe, w tym: telegram, zaproszenie, zawiadomienie, instrukcje, przepis, ogłoszenie, kartkę pocztową, list prywatny i oficjalny, tabelę, notatkę,
 - d. proste teksty podręcznikowe, a także publicystyczne i popularnonaukowe, w tym: audycję radiową i telewizyjną, artykuł prasowy,
 - e. przedstawienia teatralne i filmy,
 - f. przekazy ikoniczne, w tym: komiksy, dzieła malarskie, rzeźby,**rozpoznaje ich cechy charakterystyczne, dostrzega znaczenia dosłowne i odkrywa sensy przenośne,**
- 2. określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu:**
 - a. rozumie pojęcia: fikcja literacka, świat przedstawiony, nadawca, odbiorca, podmiot mówiący, narracja, przenośnia, rytm,
 - b. posługuje się czynnie terminami: bohater, wątek, akcja, autor, narrator, epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rym, zwrotka, refren, baśń, legenda, opowiadanie, powieść, proza, poezja; oraz podstawowymi terminami związanymi z przekazami ikonicznymi, plastyką, muzyką, radiem, telewizją, filmem, teatrem, prasą,
- 3. rozumie znaczenia podstawowych symboli występujących w instrukcjach i w opisach:**
 - a. diagramów,
 - b. map,
 - c. planów,
 - d. schematów,
 - e. innych rysunków,
- 4. odczytuje dane z:**
 - a. tekstu źródłowego,
 - b. tabeli,
 - c. wykresu,
 - d. planu,
 - e. mapy,
 - f. diagramu**oraz odpowiada na proste pytania z nimi związane.**

2. PISANIE

Uczeń:

- 1. pisze na temat i zgodnie z celem, posługując się następującymi formami wypowiedzi:**
 - a. opowiadanie,
 - b. opis przedmiotu, krajobrazu, postaci rzeczywistej i literackiej, dzieła sztuki,
 - c. sprawozdanie z uroczystości szkolnej, wycieczki,
 - d. notatka w formie planu, tabeli, wykresu, streszczenia,
 - e. kartka pocztowa,
 - f. list prywatny i oficjalny,
 - g. telegram,
 - h. zaproszenie,
 - i. zawiadomienie,
 - j. ogłoszenie,
 - k. instrukcja,
 - l. przepis,

- 2. formułuje wypowiedzi ze świadomością celu (intencji):**
 - a. pyta i odpowiada,
 - b. potwierdza i zaprzecza,
 - c. poleca i prosi,
 - d. przyrzeka i obiecuje,
 - e. zachęca i zniechęca,
 - f. zaprasza,
 - g. przeprasza,
 - h. współczuje,
 - i. żartuje,
 - j. wątpi,
 - k. odmawia,

- 3. buduje tekst poprawny kompozycyjnie (ok. 1 strony formatu A4), celowo stosując środki językowe i przestrzegając norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych,**
 - a. przedstawia w postaci graficznej dane zapisane w tabeli:
 - b. przenosi informacje na oś liczbową, chronologiczną, układ współrzędnych,
 - c. wyraża dane w postaci diagramu słupkowego, prostego schematu, innego rysunku,

- 4. dba o układ graficzny, czytelność i estetykę zapisu:**
 - a. dostosowuje zapis do formy wypowiedzi,
 - b. wyróżnia części tekstu zgodnie z jego strukturą,
 - c. pisze czytelnie.

3. ROZUMOWANIE

Uczeń:

- 1. posługuje się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń:**
 - a. sytuuje je w przestrzeni,
 - b. umieszcza daty w przedziałach czasowych,
 - c. oblicza upływ czasu między wydarzeniami,
 - d. porządkuje wydarzenia w kolejności chronologicznej,
- 2. przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń i zjawisk:**
 - a. domyśla się przyczyn, przewiduje skutki wydarzeń bliskich życiu i swoim doświadczeniom,
 - b. wskazuje główne przyczyny i skutki doniosłych wydarzeń w historii Polski,
 - c. wyjaśnia przyczyny i skutki zmian, które zachodzą w środowisku w wyniku działalności człowieka,
- 3. określa znaczenie osiągnięć człowieka dla rozwoju cywilizacyjnego:**
 - a. wyjaśnia na prostych przykładach zmiany cywilizacyjne, jakie nastąpiły na przestrzeni dziejów,
 - b. opisuje najważniejsze osiągnięcia, które składają się na polskie dziedzictwo kulturowe,
- 4. wyraża własne opinie i próbuje je uzasadnić wyjaśniając swoje stanowisko, używa odpowiednich argumentów,**
- 5. opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą:**
 - a. wyrażenia arytmetycznego i prostego wyrażenia algebraicznego,
 - b. prostego równania stopnia pierwszego z jedną niewiadomą,
 - c. planu,
 - d. mapy,
 - e. prostego schematu,
 - f. diagramu słupkowego,
 - g. innego rysunku,
- 6. rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności:**
 - a. liczb,
 - b. figur,
 - c. zjawisk,
 - d. przemian,
 - e. obiektów przyrodniczych,
 - f. elementów środowiska,**wskazuje różnice i podobieństwa oraz porządkuje je,**
- 7. dostrzega prawidłowości, opisuje je i sprawdza na przykładach:**
 - a. opisuje zjawiska o charakterze powtarzalnym spotykane w najbliższym otoczeniu,
 - b. na podstawie opisu zjawiska mającego charakter prawidłowości wnioskuje o dalszym jego przebiegu,
- 8. ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania,**
- 9. analizuje otrzymane wyniki i ocenia ich sensowność:**
 - a. porównuje wyniki z własnym doświadczeniem,
 - b. sprawdza wyniki z warunkami zadania.

4. KORZYSTANIE Z INFORMACJI

Uczeń:

- 1. wskazuje źródła informacji, posługuje się nimi,**
- 2. analizuje oferty mediów kierowane do dzieci i młodzieży, wybiera wśród tych ofert, kierując się wskazanymi kryteriami (osadzonymi także w wartościach).**

5. WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE

Uczeń:






- 1. posługuje się poznanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku,**
- 2. wybiera przyrządy służące do obserwacji i pomiaru, odpowiada na pytania dotyczące przebiegu zjawisk, zapisuje wyniki obserwacji,**
- 3. wykonuje obliczenia dotyczące:**
 - a. długości,**
 - b. powierzchni,**
 - c. objętości,**
 - d. wagi,**
 - e. czasu,**
 - f. temperatury,**
 - g. pieniędzy,**
- 4. planuje i wykonuje obliczenia z wykorzystaniem kalkulatora,**
- 5. wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności:**
 - a. liczb,**
 - b. figur,**
 - c. zjawisk,**
 - d. przemian,**
 - e. obiektów przyrodniczych,**
 - f. elementów środowiska****i stosuje je do rozwiązania problemu,**
- 6. zna zasady bezpiecznego posługiwania się urządzeniami technicznymi i materiałami chemicznymi, rozpoznaje oznakowania substancji toksycznych, łatwopalnych i wybuchowych, objaśnia zasady użytkowania domowych urządzeń elektrycznych,**
- 7. wyjaśnia na podstawie instrukcji obsługi, jak uruchomić i wykorzystać proste urządzenia techniczne,**
- 8. rozumie potrzebę stosowania zasad:**
 - a. higieny,**
 - b. bezpieczeństwa,**
 - c. zdrowego trybu życia,**
 - d. oszczędnego korzystania z energii i innych zasobów przyrody,**
 - e. postępowania w środowisku przyrodniczym.**

VI. Opis standardów na zakończenie szkoły podstawowej z odniesieniem do umiejętności rozwijanych w kształceniu zintegrowanym.

Ciągłe przemiany zachodzące w otaczającej nas rzeczywistości wyznaczają nowe zadania edukacji szkolnej. Powinna ona wspierać wszechstronny rozwój dziecka, zachowując właściwe proporcje między umiejętnościami a wiedzą. Rozwijanie umiejętności służących zdobywaniu wiedzy – czytania, pisania i rachowania, badanych podczas sprawdzianu po klasie VI, rozpoczyna się już na I etapie kształcenia. Styl pracy na tym etapie, oparty na aktywności poznawczej uczniów i jego zainteresowaniach, sprzyja kształtowaniu takich umiejętności jak: rozumowanie, wykorzystywanie wiedzy w praktyce oraz korzystanie z różnych źródeł informacji.

W przedstawionych poniżej standardach wymagań opisano szczegółowo umiejętności z badanych obszarów oraz wskazano nawiązujące do nich treści z *Podstawy programowej kształcenia dla szkół podstawowych i gimnazjów* dla I etapu kształcenia. Podano też przykłady zadań odnoszących się do poszczególnych standardów, a wybranych z przeprowadzonych w latach 2001 – 2005 sprawdzianów po klasie szóstej oraz biuletynów opracowanych i wydanych przez OKE w Krakowie. Zadania te, ze względu na zakres i poziom trudności, mogą być rozwiązywane przez uczniów klasy III w oparciu o umiejętności kształtowane w nauczaniu zintegrowanym.

| CZYTANIE | | | | |
|--|--|---|-----------------------------------|---------------|
| Pod pojęciem CZYTANIE rozumie się nie tylko czytanie tekstów literackich takich jak baśnie, legendy, opowiadania, wiersze oraz tekstów o charakterze użytkowym, ale także umiejętność odczytywania informacji z planów, schematów, rysunków lub tabel. Czytanie to również świadomy odbiór dzieł różnych dziedzin sztuki (malarstwa, fotografii, filmu, teatru). Odczytując różne teksty, uczeń powinien wybierać potrzebne informacje i odpowiadać na zadane pytania. | | | | |
| Rozwijanie umiejętności czytania wskazane jest w Podstawie programowej pierwszego etapu edukacyjnego między innymi w treściach: | | | | |
| <ul style="list-style-type: none"> – ojczyzna, jej symbole i święta narodowe; baśnie i legendy narodowe (pkt 5), – słuchanie baśni, opowiadań, legend, w tym z własnego regionu, jako inspiracji do słownego i pozasłownego wyrażania treści i przeżyć (pkt 17), – czytanie ciche ze zrozumieniem (pkt 19). | | | | |
| Standard | | Zadanie | Źródło | Forma zadania |
| Nr | Uczeń: | | | |
| 1.1 | odczytuje różne teksty kultury, rozpoznaje ich cechy charakterystyczne, dostrzega znaczenia dosłowne i odkrywa sensy przenośne | Zwrot <i> pływa jak ryba</i> oznacza, że ktoś A. utrzymuje się na wodzie. B. pływa bardzo dobrze. C. żegluje po morzu. D. ślizga się po falach. | <i>W wodzie</i> 2005 Zad. 3 | WW |

| | | | | |
|-----|---|--|--|----|
| 1.2 | określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu |  <p>Przedstawiona historyjka jest:</p> <p>A. poważna i pouczająca, B. żartobliwa i pouczająca, C. tylko żartobliwa, D. tylko poważna.</p> | W lesie 2002 Zad. 5 | WW |
| 1.3 | rozumie znaczenie podstawowych symboli występujących w instrukcjach i w opisach | <p>Jeśli Ola zdecyduje się pojechać na wieś, Tomek z tatą będą na nią czekać w pobliżu znaku ostrzegającego przed przejazdem kolejowym. Który to znak?</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-end;"> <div style="text-align: center;"> <input type="checkbox"/> A.</div> <div style="text-align: center;"> <input type="checkbox"/> B.</div> <div style="text-align: center;"> <input type="checkbox"/> C.</div> <div style="text-align: center;"> <input type="checkbox"/> D.</div> </div> | Pierwszy dzień wakacji 2002 Zad. 5b | WW |

ROZUMOWANIE





ROZUMOWANIE obejmuje różnorodne umiejętności:

- Sytuowanie wydarzeń w czasie i przestrzeni, układanie ich w kolejności chronologicznej, określanie, jak długo trwały, obliczanie, ile czasu upłynęło między poszczególnymi wydarzeniami, zapisywanie dat.
- Wyjaśnianie, dlaczego człowiek dokonuje zmian w swoim środowisku i w środowisku naturalnym, uzasadnianie, czym są te zmiany spowodowane oraz określanie, jak uniknąć ich niekorzystnego wpływu na życie człowieka.
- Podawanie przykładów osiągnięć człowieka, dostrzeganie znaczenia ważnych wydarzeń z historii Polski, wskazywanie roli, jaką odegrali wybitni Polacy w dziejach narodu.
- Formułowanie i uzasadnianie własnych opinii.
- Rozpoznawanie charakterystycznych cech i własności obiektów matematycznych i przyrodniczych oraz wskazywanie różnic i podobieństw.
- Dostrzeganie powtarzalnych zjawisk i przemian zachodzących w otoczeniu.
- Wybieranie z tekstu zadania tych informacji, które potrzebne są do rozwiązania problemu.
- Ustalanie sposobu rozwiązania zadania.
- Formułowanie odpowiedzi do zadania adekwatnej do otrzymanego wyniku.

Realizacja wielu zapisów treści nauczania I etapu wspiera kształtowanie umiejętności opisanych w standardzie ROZUMOWANIE, np.:

- przyroda w otoczeniu dziecka (pkt 4),
- ojczyzna, jej symbole i święta narodowe; baśnie i legendy narodowe (pkt 5),
- stosunki przestrzenne, porządkowanie, klasyfikowanie (pkt 25),
- działania arytmetyczne (dodawanie, odejmowanie, algorytmy dodawania i odejmowania pisemnego, mnożenie, algorytm mnożenia pisemnego przez liczby jednocyfrowe, dzielenie), kolejność wykonywania działań (pkt 28),
- matematyzowanie sytuacji konkretnych, rozwiązywanie zadań tekstowych jedno działaniowych i łatwych zadań złożonych (pkt 30),
- podobieństwa i różnice między ludźmi, zrozumienie a tolerancja (pkt 36),

| Standard | | Zadanie | Źródło | Forma zadania |
|----------|---|---|------------------------------------|---------------|
| Nr | Uczeń: | | | |
| 3.1 | posługuje się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń | ... Na zachód od szczytu Gubałówki , na wniesieniu Butorów (1158 m n.p.m.) znajduje się górna stacja kolei linowo-krzeselkowej „Butorowy Wierch”, której budowę ukończono w 1976 roku. 75 lat od czasu wybudowania kolei „Butorowy Wierch” upłynie w roku A. 2003 B. 2013 C. 2041 D. 2051 | <i>W górach</i> 2003 Zad. 7 | WW |
| 3.2 | przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń i zjawisk | W Tatrach często wieje ciepły, suchy i porywisty wiatr zwany halnym. Jakie szkody może wywołać ten wiatr w górach i miejscowościach podgórskich. Zapisz <u>dwa</u> różne przykłady. | <i>W górach</i> 2003 Zad. 23 | KO |

| | | | | |
|-----|---|---|-----------------------------------|----|
| 3.2 | przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń i zjawisk | W dawnych czasach organizowano polowania przed wielkimi wyprawami wojennymi <u>przede wszystkim</u> po to, by: A. zgromadzić zapasy mięsa dla wojska B. sprawdzić spryt i zręczność rycerzy C. zapewnić rycerzom rozrywkę przed bitwą D. wypróbować skuteczność broni strzeleckiej | <i>W lesie</i> 2002 Zad. 3b | WW |
| 3.5 | opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego | Ania i Jacek zbierali w lesie grzyby. Zebrali 13 prawdziwków i 4 razy więcej maślaków. Które wyrażenie pozwoli obliczyć, ile grzybów zebrali? A. $13 + 4 + 13$ B. $13 + 4 \cdot 13$ C. $13 + 3$ D. $4 \cdot 13$ | <i>W lesie</i> 2002 Zad. 8 | WW |
| 3.6 | rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności obiektów przyrodniczych | Pędy zbóż są zakończone kłosami lub wiechami. W kłosach kwiaty, a potem ziarna, osadzone są wprost na łodydze. W wiechach znajdują się na końcach rozgałęzień Najbliżej młyna rośnie zboże tworzące wiechy. Które to zboże? A.  żyto B.  owies C.  pszenica D.  jęczmień | <i>Chleb</i> 2005 Zad. 5 | WW |
| 3.6 | rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności elementów środowiska | Który z instrumentów <u>nie pasuje</u> do pozostałych? A. Tamburyn. B. Dzwonki. C. Trójkąt. D. Flet. | <i>Zima</i> 2004 Zad. 10 | WW |
| 3.7 | dostrzega prawidłowości, opisuje je i sprawdza na przykładach | Gdy temperatura powietrza spada poniżej 0°C, rano na trawie zamiast rosy osadza się A. śnieg. B. grad. C. mżawka. D. szron. | <i>Zima</i> 2004 Zad. 6 | WW |

KORZYSTANIE Z INFORMACJI

Pod pojęciem KORZYSTANIE Z INFORMACJI rozumie się wskazywanie źródeł informacji i posługiwanie się nimi. Uczeń powinien umieć wskazać odpowiednie źródła, odnaleźć w nich niezbędne informacje i wybrać spośród nich te, które są mu potrzebne i wartościowe.

Podstawa programowa wskazuje na kształtowanie wymienionych powyżej umiejętności w zapisach:

- różne źródła informacji i technologii informacyjnej, w tym korzystanie z czytelnicy i biblioteki szkolnej (pkt 20),
- uważne słuchanie wypowiedzi innych (pkt 15),
- odbiór programów radiowych i telewizyjnych (pkt 16),
- różnorodność dziedzictwa i poszukiwań w sferze kultury (pkt 44).

| Standard | | Zadanie | Źródło | Forma zadania | | | | | | | | |
|---|--|--|---|--|--|-----|----------|-----|---------|-----|--|----|
| Nr | Uczeń: | | | | | | | | | | | |
| 4.1 | wskazuje źródła informacji, posługuje się nimi | <p>Wśród zwierząt zapadających w sen zimowy jest orzesznica. Chcesz dowiedzieć się o niej czegoś więcej. W którym tomie encyklopedii znajdziesz hasło <i>orzesznica</i>?</p> <p>A. <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>Tom I.</td></tr> <tr><td>A-F</td></tr> </table> B. <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>Tom II.</td></tr> <tr><td>G-M</td></tr> </table> C. <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>Tom III.</td></tr> <tr><td>N-R</td></tr> </table> D. <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>Tom IV.</td></tr> <tr><td>S-Z</td></tr> </table></p> | Tom I. | A-F | Tom II. | G-M | Tom III. | N-R | Tom IV. | S-Z | <p><i>W lesie</i> 2002 Zad. 10</p> | WW |
| Tom I. | | | | | | | | | | | | |
| A-F | | | | | | | | | | | | |
| Tom II. | | | | | | | | | | | | |
| G-M | | | | | | | | | | | | |
| Tom III. | | | | | | | | | | | | |
| N-R | | | | | | | | | | | | |
| Tom IV. | | | | | | | | | | | | |
| S-Z | | | | | | | | | | | | |
| 4.2 | analizuje oferty mediów kierowane do dzieci i młodzieży, wybiera wśród tych ofert, kierując się wskazanymi kryteriami osadzonymi także w wartościach | <p>Ola skończyła swoje poranne obowiązki do godziny 8.55. Dziewczynka lubi oglądać filmy: „Alf” i „Dwa światy”. Niżej podane są fragmenty dwóch programów telewizyjnych.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; padding: 5px;"> PROGRAM X 8.15 Krakowskie Przedmieście 27 8.30 Wiadomości, pogoda 8.45 Alf – serial anim. 9.30 Domowe przedszkole 9.55 Porozmawiajmy o dzieciach 10.00 Miasto na luzie – serial kryminalny </td> <td style="text-align: center; padding: 5px;"> PROGRAM Y 8.15 Złotopolscy. Zniknięcie – telenowela 8.45 Panteon – wydarzenia kulturalne 9.00 Klan – telenowela 9.30 Dwa światy – serial 10.05 Konopielka – komedia 11.30 Taki pejzaż - reportaż </td> </tr> </table> <p>Uzupełnij zdanie: Ola może obejrzeć od początku tylko film _____, który rozpoczyna się o godzinie _____.</p> | PROGRAM X 8.15 Krakowskie Przedmieście 27 8.30 Wiadomości, pogoda 8.45 Alf – serial anim. 9.30 Domowe przedszkole 9.55 Porozmawiajmy o dzieciach 10.00 Miasto na luzie – serial kryminalny | PROGRAM Y 8.15 Złotopolscy. Zniknięcie – telenowela 8.45 Panteon – wydarzenia kulturalne 9.00 Klan – telenowela 9.30 Dwa światy – serial 10.05 Konopielka – komedia 11.30 Taki pejzaż - reportaż | <p><i>Pierwszy dzień wakacji</i> 2002 Zad. 1</p> | L | | | | | | |
| PROGRAM X 8.15 Krakowskie Przedmieście 27 8.30 Wiadomości, pogoda 8.45 Alf – serial anim. 9.30 Domowe przedszkole 9.55 Porozmawiajmy o dzieciach 10.00 Miasto na luzie – serial kryminalny | PROGRAM Y 8.15 Złotopolscy. Zniknięcie – telenowela 8.45 Panteon – wydarzenia kulturalne 9.00 Klan – telenowela 9.30 Dwa światy – serial 10.05 Konopielka – komedia 11.30 Taki pejzaż - reportaż | | | | | | | | | | | |


WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE

Pojęcie WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE w sprawdzianie obejmuje szereg umiejętności, np.:

- używanie poznanego słownictwa do opisanego tego, co dzieje się w najbliższym otoczeniu ucznia,
- obserwowanie zjawisk w otaczającym świecie oraz dobieranie i posługiwanie się przyrządami przydatnymi do obserwacji i pomiarów,
- wykonywanie obliczeń związanych z pieniędzmi, czasem, długością, wagą lub temperaturą,
- rozwiązywanie problemów spotykanych w życiu codziennym,
- przestrzeganie zasad bezpiecznego zachowania się w domu, w szkole, na drodze, w środowisku przyrodniczym oraz podczas obsługi urządzeń technicznych,
- dbanie o zdrowie i unikanie zagrożeń.

Rozwijanie tych umiejętności wskazuje podstawa programowa I etapu, między innymi, w treściach:

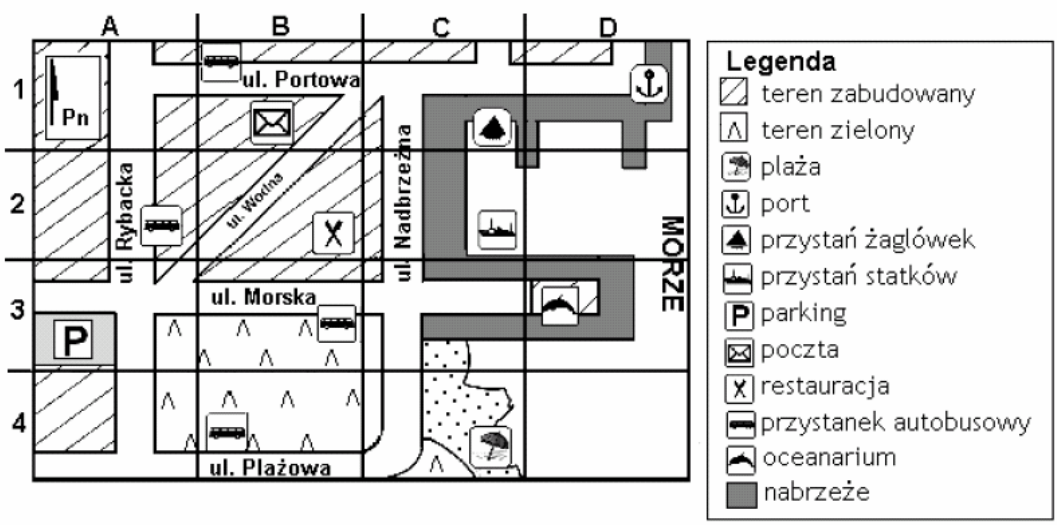
- dom rodzinny – dziecko, jako członek rodziny (pkt 1),
- szkoła – dziecko, jako uczeń, kolega, przyjaciel (pkt 2),
- mierzenie, ważenie, obliczenia pieniężne, kalendarz (pkt 29),
- obserwowanie zjawisk i procesów przyrodniczych dostępnych doświadczeniu dziecka i mówienie o nich (pkt 32),
- dbałość o zdrowie, higiena własna i otoczenia (pkt 35),
- bezpieczeństwo, w tym poruszanie się po drogach publicznych, rozpoznawanie sygnałów alarmowych o niebezpieczeństwie (pkt 38),
- wielość środków komunikacji (język przestrzeni, koloru, ciała itp.) oraz środków wyrazu plastycznego (pkt 45),
- przestrzeganie reguł w grach i zabawach ruchowych (pkt 55).

| Standard | | Zadanie | Źródło | Forma zadania |
|----------|---|--|--|---------------|
| Nr | Uczeń: | | | |
| 5.1 | posługuje się poznаныmi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku | <p>Od zachodu nadciąga nad Polskę gruba warstwa chmur deszczowych.</p>  <p>Najwcześniej zachmurzy się w: A. Zielonej Górze, B. Krakowie, C. Lublinie, D. Gdańsku.</p> | <p><i>Pory roku</i> 2002 Zad. 12</p> | WW |

| | | | | |
|-----|--|--|--|----|
| 5.2 | wybiera przyrządy służące do obserwacji i pomiaru, odpowiada na pytania dotyczące przebiegu zjawisk, zapisuje wyniki | Aby dokładnie obserwować ptaki w czasie wycieczki, najlepiej zabrać ze sobą: A. lupę, B. lornetkę, C. mikroskop, D. aparat fotograficzny. | <i>Wielkopolski Park Narodowy</i> 2003 Zad. 13 | WW |
| 5.5 | wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności obiektów przyrodniczych | Niższe partie gór porastają lasy mieszane. W którym zestawie podano zarówno nazwy drzew liściastych, jak i iglastych? A. buk, dąb, klon B. świerk, buk, sosna C. świerk, sosna, jodła D. sosna, modrzew, jodła | <i>W górach</i> 2003 Zad. 9 | WW |
| 5.7 | wyjaśnia na podstawie instrukcji obsługi, jak uruchomić i wykorzystać proste urządzenie techniczne | W pobliżu działki rodziców Kuby znajduje się budka telefoniczna. Przyklejono tam karteczkę z informacją: <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">Bezpłatne połączenia: 999 POLICJA 998 STRAŻ POŻARNA 999 POGOTOWIE RATUNKOWE</div> Jaki numer należy wybrać po podniesieniu słuchawki i usłyszeniu sygnału, aby zawiadomić o czymś zasłabnięciu? Jaki numer należy wybrać po podniesieniu słuchawki i usłyszeniu sygnału, aby zawiadomić o kradzieży czegoś? | <i>Urodziny Kuby</i> 2003 Zad. 16 | KO |
| 5.8 | rozumie potrzebę stosowania poznanych zasad | Które z zajęć proponowanych przez Kubę gościom nie sprzyja zdrowemu trybowi życia? A. spacer B. gra w piłkę C. oglądanie telewizji D. podchody | <i>Urodziny Kuby</i> 2003 Zad. 12 | WW |





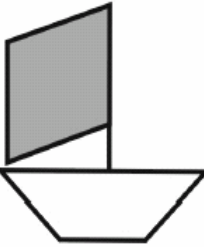
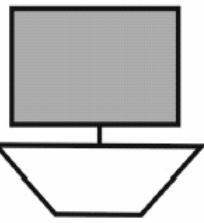
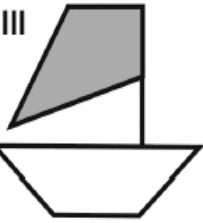
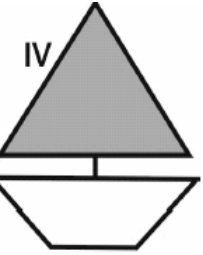
VI. Jak wykorzystywać wyniki sprawdzianów w planowaniu pracy nauczyciela kształcenia zintegrowanego.

Z arkuszy sprawdzianów z lat 2002 – 2005 wybrano te zadania, które ze względu na treść i stopień trudności mogłyby rozwiązać także uczeń klasy III. Uporządkowano je, w obrębie poszczególnych standardów, według malejącego stopnia trudności, czyli od najtrudniejszego do najłatwiejszego. Poniżej zostały przedstawione te zadania, które okazały się dla uczniów klas VI najtrudniejsze.

| Czytanie | | | | |
|----------|--|----------------------------------|--------------|---------|
| Rok | Zadanie | Uczeń | Nr standardu | Łatwość |
| 2005 |  <p>Legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> ▨ teren zabudowany △ teren zielony ☀ plaża ⚓ port ⚓ przystań żaglówek ⚓ przystań statków P parking ✉ poczta X restauracja 🚏 przystanek autobusowy 🐠 oceanarium ■ nabrzeże <p>18. Aby dojść z oceanarium najkrótszą drogą do parkingu, należy pójść w kierunku A. północnym. B. wschodnim. C. południowym. D. zachodnim.</p> | odczytuje kierunek strony świata | 1.4 | 0,64 |

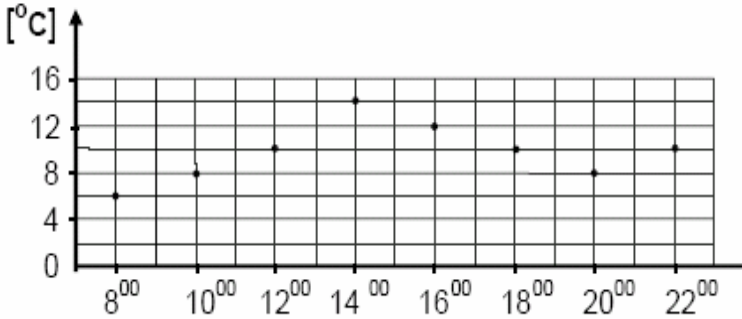
| | | | | |
|------|---|----------------------------------|-----|------|
| 2002 | <p>Kronika olsztyńska (fragmenty) (1) Gdy trzcina zaczyna płowieć, a żołądz większy w dąbrowie, znak, że lata złote nogi już się szykują do drogi. (2) Lato, jakże cię ubłagać? prośbą jaką? łkaniem jakim? Tak ci pilno pójść i zabrać w walizce zielen i ptaki? (3) Ptaków tyle. Zieleni tyle. Lato, zaczekaj chwilę. K. I. Gałczyński</p> <p>10. Co w wierszu jest znakiem odchodzącego lata? A. dużo zieleni, ptaki i słońce, B. powrót z wakacyjnej wyprawy, C. kolor trzciny i wielkość żołądzi, D. pytania i błagalne prośby</p> | rozumie tekst utworu poetyckiego | 1.1 | 0,67 |
| 2002 | <p>Starożytni Grecy wierzyli, że pory roku zmieniają się za sprawą bogini urodzaju Demeter. Pewnego razu władca podziemnego Tartaru Hades porwał Korę – córkę Demeter. Zrozpaczona bogini rzuciła klątwę na ziemię, by ta nie rodziła więcej plonów, nie złościła się urodzajem. Zeus zgodził się więc, by Kora dwie trzecie roku spędzała u swej matki, zaś jedną trzecią roku u Hadesa, jako Persefona - pani podziemnego królestwa. Uszczęśliwiona Demeter zdjęła klątwę z ziemi. Od tego czasu co roku na wiosnę Demeter stroi ziemię w radosne szaty na powitanie swej córki, a późną jesienią, gdy się rozstają, płacze deszczem nad swym matczynym losem.</p> <p>5. Według Greków wiosna nadchodziła wraz z powrotem na ziemię A. Demeter. B. Hadesa C. Zeusa. D. Kory.</p> | rozumie tekst mitu | 1.1 | 0,73 |

| Pisanie | | | | |
|----------------|--|--|---------------------|----------------|
| Rok | Zadanie | Uczeń | Nr standardu | Łatwość |
| 2003 | 24. Napisz list do Asi. Przekonaj ją, że nie warto i nie powinno się godzinami przesiadywać przed telewizorem. | VII. przestrzega norm językowych | 2.3 | 0,5 |
| 2005 | 23. Napisz ogłoszenie o organizowanych zawodach pływackich. Zachęć uczestników do uczestnictwa w tych zawodach. | III. pisze tekst poprawny pod względem językowym | 2.3 | 0,5 |
| 2002 | 25. Jest lato. Chcesz wysłać kartkę pocztową do bliskiej Ci osoby, by przekazać, gdzie i jak spędzasz wakacje. Napisz tę kartkę i poprawnie ją zaadresuj. <i>Uwaga: Imiona, nazwisko i adres mogą być zmyślone.</i> | VII. przestrzega norm interpunkcyjnych | 2.3 | 0,53 |
| 2004 | W lokalnej gazecie z 31 marca 2004 roku ukazał się następujący artykuł. Niezwykłe świętowanie Już za kilka dni mieszkańcy Żytniewa i okolic będą mogli podziwiać i smakować około 100 gatunków różnego rodzaju chlebowych wypieków. W sobotę 5 kwietnia na żytniewskim stadionie spotkają się mistrzowie piekarskiego zawodu z całego województwa, by zaprezentować swoje wyroby na corocznej wystawie pod nazwą „Chleb nasz powszedni”. Niezwykłą imprezę uatrakcyjnią liczne konkursy i występy zespołów muzycznych. 22. Napisz krótkie ogłoszenie informujące o wystawie zapowiedzianej w artykule. | II. umieszcza w ogłoszeniu niezbędne informacje | 2.1 | 0.53 |
| 2002 | 25. Jest lato. Chcesz wysłać kartkę pocztową do bliskiej Ci osoby, by przekazać, gdzie i jak spędzasz wakacje. Napisz tę kartkę i poprawnie ją zaadresuj. <i>Uwaga: Imiona, nazwisko i adres mogą być zmyślone.</i> | V. przestrzega norm językowych. | 2.3 | 0,56 |
| 2003 | 24. Napisz list do Asi. Przekonaj ją, że nie warto i nie powinno się godzinami przesiadywać przed telewizorem | IX. przestrzega norm interpunkcyjnych | 2.3 | 0,57 |
| 2003 | 25. Co i dlaczego najczęściej robisz, gdy w wolnym czasie nie oglądasz telewizji? | I. formułuje wypowiedź ze świadomością celu: odpowiada na zadane pytanie | 2.2 | 0,57 |
| 2005 | 23. Napisz ogłoszenie o organizowanych zawodach pływackich. Zachęć uczestników do uczestnictwa w tych zawodach. | V. pisze tekst poprawny pod względem interpunkcyjnym | 2.3 | 0,6 |
| 2003 | 25. Co i dlaczego najczęściej robisz, gdy w wolnym czasie nie oglądasz telewizji? | VIII. przestrzega norm ortograficznych | 2.3 | 0,6 |
| 2003 | 25. Co i dlaczego najczęściej robisz, gdy w wolnym czasie nie oglądasz telewizji? | II. zachowuje poprawność językową | 2.3 | 0,61 |

| Rozumowanie | | | | |
|-------------|--|---|--------------|---------|
| Rok | Zadanie | Uczeń | Nr standardu | Łatwość |
| 2004 | <p>Pędy zbóż są zakończone kłosami lub wiechami. W kłosach kwiaty, a potem ziarna, osadzone są wprost na łodydze. W wiechach znajdują się na końcach rozgałęzień.</p> <p>5. Najbliżej młyna rośnie zboże tworzące wiechy. Które to zboże?</p> <p>A.  żyto B.  owies C.  pszenica D.  jęczmień</p> | rozpoznaje zboże na podstawie opisu kwiatostanu | 3.6 | 0,57 |
| 2003 | 24. Napisz list do Asi. Przekonaj ją, że nie warto i nie powinno się godzinami przesiadywać przed telewizorem | III. używa argumentów | 3.4 | 0,8 |
| 2005 | 22. Wymień nazwy dwóch elementów budowy ryby, które umożliwiają jej pływanie. | I. wymienia elementy budowy zwierzęcia związane z poruszaniem się w określonym środowisku | 3.6 | 0,83 |
| 2005 | <p>I  II  III  IV </p> <p>13. pary boków równoległych występują w figurach przedstawiających żagle oznaczone numerami A. I i II B. II i III C. I i III D. I i IV</p> | wskazuje figury geometryczne zawierające pary boków równoległych | 3.6 | 0,84 |

| Korzystanie z informacji | | | | |
|--------------------------|---|---|--------------|---------|
| Rok | Zadanie | Uczeń | Nr standardu | Łatwość |
| 2004 | <p>23. Wśród podanych w ramce nazw roślin uprawnych odszukaj nazwy pięciu zbóż. Następnie podkreśl je i wypisz w takiej kolejności, w jakiej wystąpiłyby w słowniku lub encyklopedii.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;"> <p>groch, proso, ziemniaki, żyto, jęczmień, rzepak, owies, buraki, pszenica</p> </div> | II. porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej | 4.1 | 0,74 |
| 2002 | <p>11. Jak powiedzieć: <i>latem</i>, <i>w lecie</i> czy <i>w lato</i>? By upewnić się, które formy wyrazu <i>lato</i> są prawidłowe, sięgniesz do słownika:</p> <p>A. ortograficznego, B. wyrazów bliskoznacznych, C. wyrazów obcych, D. poprawnej polszczyzny.</p> | wskazuje słownik zgodnie z jego przeznaczeniem | 4 | 0,76 |
| 2003 | <p>6. Dzieci sporządziły w szkole słowniczek wyrazów związanych z telewizją. W którym szeregu uporządkowały je w kolejności alfabetycznej?</p> <p>A. ekran, emisja, studio, spiker, kamera, kineskop B. spiker, studio, kamera, kineskop, ekran, emisja C. kamera, kineskop, spiker, studio, ekran, emisja D. ekran, emisja, kamera, kineskop, spiker, studio</p> | porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej | 4.1 | 0,85 |
| 2003 | <p>16. Z którego programu dowiesz się najwięcej o rzeczywistym świecie?</p> <p>A. „Pokemon” – serial animowany. B. „Wielka pogoń za balonem” – film fabularny. C. „Mój szkolny kolega z Afryki” – reportaż. d. „Od przedszkola do Opola” – program muzyczny.</p> | wybiera program telewizyjny, kierując się wskazanym kryterium | 4.2 | 0,88 |
| 2002 | <p>7. Po którą książkę sięgniesz, chcąc dowiedzieć się o jeszcze innych wierzeniach starożytnych Greków?</p> <p>A. „Mitologia”, B. „Baśnie i legendy”, C. „Astronomia”, D. „Klimaty Ziemi”.</p> | wskazuje źródło informacji | 4 | 0,96 |

Wykorzystywanie wiedzy w praktyce

| Rok | Zadanie | Uczeń | Nr standardu | Łatwość |
|------|--|---|--------------|---------|
| 2002 | <p>Bociany przyleciały do swojego starego gniazda 5 kwietnia. Po 140 dniach znów odleciały do ciepłych krajów.</p> <p>14. Bociany odleciały w:</p> <p>A. pierwszej połowie września, B. pierwszej połowie sierpnia, C. drugiej połowie września, D. drugiej połowie sierpnia.</p> | szacuje upływ czasu, posługując się kalendarzem | 5 | 0,42 |
| 2002 | <p>13. Zaczęło padać za piętnaście dziewiąta wieczorem i padało do wpół do ósmej rano następnego dnia. Ile czasu padał deszcz?</p> <p>A. 11 godz. 45 min B. 10 godz. 15 min C. 10 godz. 45 min D. 11 godz. 15 min</p> | wykonuje obliczenia dotyczące czasu | 5 | 0,46 |
| 2002 | <p>Pewnego dnia w Letniewie przeprowadzono pomiary temperatury powietrza. Zanotowane wyniki pomiarów przedstawiono na wykresie.</p>  <p>20. Jaka jest różnica między najwyższą a najniższą temperaturą zanotowaną w tym dniu?</p> <p>A. 2°C B. 4°C C. 6°C D. 8°C</p> | wykonuje obliczenia dotyczące temperatury | 5 | 0,8 |

Z przedstawionej analizy wynika, że najtrudniejszymi okazały się te zadania, które sprawdzały umiejętności:

w zakresie **czytania**:

- odczytywanie kierunków świata,
- rozumienie tekstu utworu poetyckiego i mitu,
- odczytywanie danych z etykiety produktu,

w zakresie **pisania**:

- pisanie poprawne pod względem językowym,
- umieszczanie w ogłoszeniu niezbędnych informacji,
- przestrzeganie norm interpunkcyjnych i ortograficznych,
- formułowanie wypowiedzi ze świadomością celu,

w zakresie **rozumowania**:

- rozpoznawanie zbóż na podstawie opisu kwiatostanu,

w zakresie **korzystania z informacji**:

- porządkowanie wyrazów w kolejności alfabetycznej,
- wskazywanie słownika zgodnie z jego przeznaczeniem,

w zakresie **wykorzystywania wiedzy w praktyce**:

- szacowanie upływu czasu
- posługiwanie się kalendarzem,
- wykonywanie obliczeń dotyczących czasu.

Ponieważ rozwijanie umiejętności badanych na sprawdzianie po klasie VI rozpoczyna się już w klasach I – III, dlatego powyższa analiza może stać się wskazówką do planowania pracy nauczycieli kształcenia zintegrowanego.

Okazało się, że największą trudność szóstoklasistom w zakresie **czytania** sprawia rozumienie czytanych tekstów oraz odczytywanie danych. Jest to jedna z podstawowych umiejętności kształtowanych już od pierwszych lat nauki. Dlatego też dobrze byłoby, żeby w nauczaniu zintegrowanym umiejętność krytycznego czytania rozwijana była nie tylko na podstawie tekstów podręcznikowych, ale w większym stopniu na tekstach literackich, publicystycznych, popularnonaukowych, użytkowych oraz ikonograficznych.

Przygotowaniem do zdobycia umiejętności **pisania** na określony temat poprawnego pod względem językowym są wypowiedzi najmłodszych uczniów. Należałoby zwrócić uwagę na wypowiadanie przez nich poprawnych zdań, wzbogacanie czynnego słownictwa oraz wyrabianie czujności językowej. Wypowiedzi ustne uczniów winny być logiczne, celowe, zgodne z określonym tematem. Będą wtedy one podstawą do formułowania poprawnych pod względem językowym wypowiedzi pisemnych. Należy również zwrócić szczególną uwagę na rozwijanie umiejętności pisania poprawnego pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym, którą powinien nabywać uczeń już od samego początku nauki.

Rozumowanie jest złożoną umiejętnością, dlatego większość zadań pojawiających się na dotychczasowych sprawdzianach zawierała treści o zbyt wysokim stopniu trudności jak na możliwości i umiejętności uczniów klas III. Zadania te dotyczyły między innymi takich umiejętności jak:

- przedstawianie przyczyn i skutków wydarzeń i zjawisk,
- wyrażanie własnych opinii i próby ich uzasadniania,
- opisywanie sytuacji przedstawionej w zadaniach,
- rozpoznawanie charakterystycznych cech własności i wskazywanie różnic i podobieństw oraz porządkowanie,
- ustalanie sposobu rozwiązania zadania.

Podstawy tych umiejętności rozwijane są w pierwszym etapie edukacji, przede wszystkim w sytuacjach praktycznych, na materiale dostosowanym do poziomu rozwoju intelektualnego uczniów,

Bardzo ważną umiejętnością, zarówno dla aktywnego zdobywania dalszej wiedzy, jak i osiągnięcia sukcesu edukacyjnego, jest **korzystanie z różnych źródeł informacji**. Wymaga ono poszukiwania przez uczniów wiadomości między innymi w słownikach czy encyklopediach, do czego niezbędna jest znajomość alfabetu. Dlatego też należy wykorzystywać różne sytuacje dydaktyczne w celu zdobywania i utrwalania tej elementarnej umiejętności, szczególnie w początkowym okresie nauki.

Trudność uczniom klas VI sprawiło wskazanie słownika zgodnie z jego przeznaczeniem. Najskuteczniejszym sposobem, by zmienić ten stan, jest jak najczęstsze korzystanie z różnych słowników w wielu momentach procesu dydaktycznego, także w klasach I – III.

Umiejętnością przydatną nie tylko w szkole ale i w codziennym życiu jest **wykorzystywanie wiedzy w praktyce**. Spośród zadań badających tę umiejętność największe kłopoty szóstoklasistom sprawiły zadania dotyczące posługiwania się kalendarzem, szacowania upływu czasu i wykonywania obliczeń czasowych. Może to wynikać z tego, że umiejętności te głównie rozwijane są w klasach I – III, natomiast na II etapie edukacji odwołuje się do nich sporadycznie i okazjonalnie. Dlatego ważne jest, aby w nauczaniu początkowym systematycznie kształtować umiejętności z tego zakresu i dokładnie je utrwalać, w szczególności w sytuacjach praktycznych.

Należy mieć świadomość, iż osiągnięcie sukcesu na sprawdzianie badającym stopień opanowania tych umiejętności przez uczniów klas VI, jest wynikiem pracy wszystkich nauczycieli pracujących w szkole podstawowej na obu etapach edukacji.

W klasach I – III możemy rozpocząć przygotowania uczniów do napisania sprawdzianu po klasie VI nie tylko poprzez rozwijanie poszczególnych umiejętności, ale też przez ćwiczenie rozwiązywania różnego typu zadań otwartych i zamkniętych o formie zbliżonej do tej, jaka pojawia się w arkuszach sprawdzianu.

Poniżej podane zostały propozycje kart pracy dla uczniów młodszych klas szkoły podstawowej, których konstrukcja zbliżona jest do konstrukcji sprawdzianu. Rozwiązując zadania, uczniowie kształtują umiejętności wskazane w standardach wymagań będących podstawą przeprowadzenia sprawdzianu w klasach VI. Natomiast treść i poziom trudności zadań dostosowano do możliwości uczniów klas I – III. Doboru tych kart powinien dokonać nauczyciel na podstawie obserwacji i uzyskanej wiedzy na temat poziomu umiejętności swoich uczniów.

Do poszczególnych kart pracy opracowane zostały kartoteki, w których określono typ zadań oraz kształtowane umiejętności.

Jaka to pora roku?

O pogodnej starości wiatru w ptasiej dziupli

Na gałęzi
mieszka wiatr
cichuteńki
w ptasiej dziupli
ciepluteńki
w ptasim puchu.
Wiatr – samotnik,
wiatr – staruszek
z trudem strząsa
mgliste liście,
zagubione,
pomarszczone,
gorzkie liście listopada.

Anna Onichimowska

1. Powyższy utwór jest

- A. opowiadaniem. B. wierszem. C. listem.

2. Jaki jest wiatr przedstawiony w utworze?

- A. Młody i silny. B. Stary i samotny. C. Silny i porywisty.

3. Co określają użyte w utworze wyrazy *mgliste*, *zagubione*?

- A. Jakie są liście. B. Jakie są gałęzie. C. Jakie są drzewa.

4. Jakim miesiącem jest listopad?

- A. Wiosennym. B. Jesiennym. C. Zimowym.

5. Uzupełnij zdania wyrazami z ramki.

| |
|----------------------------|
| deszcz mgła rosa |
|----------------------------|

Jesienią nad polami snuje się.....

Często pada..... , a nawet śnieg.

Rankiem na nitkach pajęczyn połyskują krople

6. Gdzie najlepiej sprawdzić, jak poprawnie napisać wyraz *gorzki*?

- A. W książce kucharskiej.
B. W książce telefonicznej
C. W słowniku ortograficznym.

List

Dziwny list

Otrzymałem list ciekawy.
List bez błędów, pismo ładne.
Kto napisał go? Tadeusz.
Skąd i jak? Nie odgadnę.

Obejrzałem list, kopertę,
Z wierzchu, w środku, z dala, z bliska -
ani śladu nazwy miasta,
ni ulicy, ni nazwiska.(...)

Janina i Maryla Wójcik

1. Tekst pod tytułem *Dziwny list* jest

- A. przepisem. B. listem. C. wierszem.

2. Przeczytaj i ponumeruj w prawidłowej kolejności fragmenty listu.

- Ja odbiorę Wasze listy w urzędzie pocztowym i doręczę je do adresata.
Dziękuję za pomoc!
Listonosz
- Kochane dzieci !
Gdy napiszecie list, włożcie go do koperty. Na kopercie napiszcie dokładny adres osoby, do której piszecie.
- Potem naklejcie znaczek i wrzucie list do skrzynki pocztowej. List zostanie dostarczony samochodem, pociągiem lub samolotem do właściwej miejscowości.

3. Zaznacz, do której koperty Tadeusz powinien włożyć list, aby dotarł do adresata.

Mateusz
Tarnów

A.

Mateusz Nowak
Kwiatowa
Tarnów

B.

Mateusz Nowak
33-100 Tarnów
ul.Kwiatowa 10/2

C.

4. Ile może ważyć ciężka torba listonosza?

- A. 10 litrów.
B. 10 kilogramów.
C. 10 centymetrów.

5. Zaznacz szereg, w którym wyrazy zapisano w kolejności alfabetycznej.

- A. list, paczka, przelew, telegram
B. list, przelew, paczka, telegram
C. telegram, paczka, przelew, list

Łąka

Łąka to teren, na którym rosną trawy, zioła i kwiaty. Jest ona domem dla wielu zwierząt. Na ziemi wśród traw mieszkają myszy, przepiórki i inne zwierzęta. Bocian poluje na żaby. Pszczoły zbierają nektar i pyłek z kwiatów. Na łąkach rolnicy wypasają zwierzęta hodowlane: krowy, owce, kozy i konie.

1. Co rośnie na łące?

- A. Zioła, ziemniaki i pomidory.
- B. Trawy, zioła i kwiaty.
- C. Trawy, krzewy i buraki.

2. Jakie zwierzęta można zobaczyć na łące?

- A. Motyle, dzięcioły, tygrysy.
- B. Bociany, nietoperze, karpie.
- C. Przepiórki, żaby, pszczoły.

3. Które zwierzęta są zwierzętami hodowlanymi?

- A. Krowy, owce, konie.
- B. Krowy, kozy, bociany.
- C. Krowy, przepiórki, konie.

4. Zaznacz szereg, w którym nazwy zwierząt zapisano w kolejności alfabetycznej.

- A. owca, koza, krowa
- B. krowa, koza, owca
- C. koza, krowa, owca

Uczniowie klasy trzeciej postanowili wybrać się na wycieczkę, aby obserwować życie na łące. Wspólnie opracowali plan wyprawy.

Plan wycieczki:

8.00 – zbiórka przed szkołą
8.10 – odjazd autobusu
9.00 – przybycie na miejsce obserwacji
11.00 – zakończenie obserwacji
11.50 – przyjazd do szkoły

5. Co przygotowali uczniowie?

- A. Plan
- B. Mapę.
- C. Opis.

6. Ile trwała obserwacja życia na łące?

- A. 1 godzinę.
- B. 2 godziny
- C. 3 godziny.

7. Ile trwała jazda autobusem w jedną stronę?

- A. 10 minut.
- B. 40 minut.
- C. 50 minut

Kartoteka - KARTA PRACY KLĘBEK WELNY

| Nr zad. | Ćwiczone umiejętności Uczeń: | Nr standardu | Typ zad. |
|----------------|--|-----------------------|-----------------|
| 1. | odczytuje informacje z tekstu poetyckiego i odpowiada na proste pytanie z nim związane | 1.1 | WW |
| 2. | odczytuje informacje z tekstu poetyckiego i odpowiada na proste pytanie z nim związane | 1.1 | WW |
| 3. | opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy analizuje otrzymane wyniki i oceniania ich sensowność | 3.5 5.3 3.9 | RO |
| 4. | pisze krótkie opowiadanie na temat i zgodnie z celem buduje tekst poprawny kompozycyjnie, stosuje środki językowe i przestrzega norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych dba o układ graficzny, czytelność i estetykę zapisu | 2.1 2.3 2.5 | RO |

Kartoteka - KARTA PRACY KOTY KRISTINY

| Nr zad. | Ćwiczone umiejętności Uczeń: | Nr standardu | Typ zad. |
|----------------|--|---------------------|-----------------|
| 1. | odczytuje informacje z tekstu prozatorskiego i odpowiada na proste pytanie z nim związane | 1.1 | WW |
| 2. | odczytuje informacje z tekstu prozatorskiego i odpowiada na proste pytanie z nim związane | 1.1 | WW |
| 3. | odczytuje informacje z tekstu prozatorskiego i odpowiada na proste pytanie z nim związane | 1.1 | WW |
| 4. | odczytuje informacje z tekstu prozatorskiego i odpowiada na proste pytanie z nim związane | 1.1 | D |
| 5. | opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności liczb analizuje otrzymane wyniki i ocenianie ich sensowność | 3.5 5.5 3.9 | RO |

Kartoteka - KARTA PRACY W PARKU

| Nr zad. | Ćwiczone umiejętności Uczeń: | Nr standardu | Typ zad. |
|----------------|--|-----------------------|-----------------|
| 1. | odczytuje informacje z tekstu źródłowego i odpowiada na proste pytanie z nim związane | 1.1 | WW |
| 2. | rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności obiektów przyrodniczych | 3.6 | WW |
| 3. | posługuje się poznanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku | 5.1 | D |
| 4. | opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego wykonuje obliczenia dotyczące wagi analizuje otrzymane wyniki i oceniania ich sensowność | 3.5 5.3 3.9 | RO |
| 5. | przewiduje skutki wydarzeń bliskich życiu i swoim doświadczeniom buduje tekst poprawny kompozycyjnie, stosuje środki językowe i przestrzega norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych dba o układ graficzny, czytelność i estetykę zapisu | 3.2 2.3 2.5 | RO |

Kartoteka - KARTA PRACY JAKA TO PORA ROKU

| Nr zad. | Ćwiczone umiejętności Uczeń: | Nr standardu | Typ zad. |
|----------------|--|---------------------|-----------------|
| 1. | rozpoznaje charakterystyczne cechy utworu poetyckiego | 1.2 | WW |
| 2. | odczytuje informacje z tekstu poetyckiego i odpowiada na proste pytanie z nim związane | 1.1 | WW |
| 3. | odczytuje informacje z tekstu poetyckiego i odpowiada na proste pytanie z nim związane | 1.1 | WW |

| | | | |
|----|--|-----|----|
| 4. | rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności zjawisk | 3.6 | WW |
| 5. | rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności zjawisk | 3.6 | D |
| 6. | wskazuje źródła informacji i posługuje się nimi | 4.1 | WW |

Kartoteka - KARTA PRACY LIST

| Nr zad. | Ćwiczona umiejętność Uczeń: | Nr standardu | Typ zad. |
|---------|--|-------------------|----------|
| 1. | rozpoznaje charakterystyczne cechy utworu poetyckiego | 1.2 | WW |
| 2. | odczytuje list | 1.1 | D |
| 3. | wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności elementów środowiska i stosuje je do rozwiązania problemu | 5.5 | WW |
| 4. | posługuje się poznanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku | 5.1 | WW |
| 5. | posługuje się źródłem informacji | 4.1 | WW |
| 6. | wykonuje obliczenia dotyczące czasu | 5.3 | KO |
| 7. | opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy analizuje otrzymane wyniki i oceniania ich sensowność | 3.5 5.3 3.9 | RO |
| 8. | opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności liczb analizuje otrzymane wyniki i oceniania ich sensowność | 3.5 5.5 3.9 | RO |

Kartoteka - KARTA PRACY ŁĄKA

| Nr zad. | Ćwiczona umiejętność Uczeń: | Nr standardu | Typ zad. |
|---------|--|--------------------------|----------|
| 1. | odczytuje informacje z tekstu użytkowego i odpowiada na proste pytanie z nim związane | 1.1 | WW |
| 2. | odczytuje informacje z tekstu użytkowego i odpowiada na proste pytanie z nim związane | 1.1 | WW |
| 3. | odczytuje informacje z tekstu użytkowego i odpowiada na proste pytanie z nim związane | 1.1 | WW |
| 4. | posługuje się źródłem informacji | 4.1 | WW |
| 5. | rozpoznaje charakterystyczne cechy planu | 1.2 | WW |
| 6. | wykonuje obliczenia dotyczące czasu | 5.3 | WW |
| 7. | wykonuje obliczenia dotyczące czasu | 5.3 | WW |
| 8. | wykorzystuje w sytuacji praktycznej własności elementów środowiska | 5.5 | WW |
| 9. | wykonuje obliczenia dotyczące czasu | 5.3 | WW |
| 10. | wskazuje źródła informacji | 4.1 | WW |
| 11. | opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy analizuje otrzymane wyniki i oceniania ich sensowność | 3.5 5.3 3.9 | RO |
| 12. | pisze zaproszenie formułuje wypowiedź ze świadomością celu - zachęca buduje tekst poprawny kompozycyjnie, stosując środki językowe i przestrzega norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych dba o układ graficzny, czytelność i estetykę zapisu | 2.1 2.2 2.3 2.5 | RO |

VIII. Słownik

arkusz egzaminacyjny – kompletny zestaw zadań egzaminacyjnych przygotowany dla zdającego wraz z miejscami do udzielania odpowiedzi.

dystraktor – błędna odpowiedź w zadaniach wielokrotnego wyboru.

werstraktor – prawidłowa lub najlepsza odpowiedź w zadaniu wielokrotnego wyboru.

Np.

Zwrot *plywa jak ryba* oznacza, że ktoś

A. utrzymuje się na wodzie. – **dystraktor**

B. pływa bardzo dobrze. – **werstraktor**

C. żegluje po morzu. – **dystraktor**

D. ślizga się po falach. – **dystraktor**

kartoteka testu – zestawienie pokazujące, jakie zadania mają być skonstruowane w teście; uwidacznia strukturę treści nauczania, celów i standardów sprawdzanych w toku egzaminów; reprezentuje egzamin wobec osób analizujących jego wyniki; może mieć postać: tabelaryczną, opisową, graficzną.

Kartoteka testu „W wodzie” – fragment

| Nr zad. | Obszar standardów wymagań egzaminacyjnych | Sprawdzana umiejętność (z numerem standardu) Uczeń: | 6. Sprawdzana czynność ucznia Uczeń: | Typ zadania | Liczba punktów |
|---------|---|---|---|-------------|----------------|
| 17. | Czytanie | odczytuje dane z planu (1.4) | wskazuje usytuowanie określonego obiektu | WW | 0 – 1 |
| 21. | Rozumowanie | ustala sposób rozwiązania zadania (3.8) | I. na podstawie cen jednostkowych ustala sposób obliczenia całkowitego kosztu zakupu | RO | 0 – 2 |
| | Wykorzystywanie wiedzy w praktyce | wykonuje obliczenia dotyczące pieniędzy (5.3) | II. oblicza całkowity koszt zakupu | | 0 – 2 |
| | Rozumowanie | analizuje otrzymany wynik (3.9) | III. udziela odpowiedzi z uwzględnieniem otrzymanego wyniku, zgodnego z warunkami zadania | | 0 – 1 |

klasyfikacja błędów – uporządkowany, według przyjętych kryteriów, schemat podziału błędów uczniowskich. Na sprawdzianie jest to wykaz *Rodzaje błędów uwzględniane przez egzaminatorów*, który obowiązuje wszystkich oceniających prace uczniowskie. Pojawiające się w pracach inne błędy (np. ortograficzne, językowe itd.) nie są przez egzaminatorów brane pod uwagę, ponieważ nie zostały ujęte w powyższym wykazie.

łatwość zadania (p) – iloraz sumy punktów uzyskanych za rozwiązane zadanie przez uczniów przez sumę punktów możliwych do uzyskania.

| zakres (p) | Stopień łatwości zadania |
|------------|--------------------------|
| 0,90–1,00 | bardzo łatwe |
| 0,70–0,89 | łatwe |
| 0,50–0,69 | umiarkowanie trudne |
| 0,20–0,49 | trudne |
| 0,00–0,19 | bardzo trudne |

łatwość testu – stosunek liczby punktów uzyskanych za rozwiązane zadania przez uczniów biorących udział w testowaniu do maksymalnej liczby punktów możliwej do uzyskania przez tę liczbę uczniów.

Np.

maksymalna liczba punktów za test – 40

maksymalna liczba punktów możliwych do zdobycia – 600 (15 uczniów po 40 punktów = 600 punktów)

liczba punktów uzyskanych przez całą klasę – 243

łatwość testu dla klasy – $243: 600 = 0,4$

model odpowiedzi – oczekiwane przez twórcę zadania wzorcowe, całkowicie poprawne odpowiedzi uczniów.

obiektywizm punktowania – rzetelność punktującego – dokładność punktowania – ściśle stosowanie klucza lub schematu punktowania niezależnie od osoby egzaminatora; może być mierzona korelacją wyników punktowania dwu lub więcej egzaminatorów (sędziów kompetentnych); zależy głównie od jakości zadań, ścisłości klucza lub schematu punktowania, kodowania prac uczniów i przygotowania egzaminatorów.

obiektywizm sytuacji egzaminacyjnej – bezstronność treści, formy, organizacji i klimatu egzaminu wobec wszystkich uczniów; niezależność sytuacji egzaminacyjnej od badanych uczniów; zależy głównie od właściwego stosowania regulaminu egzaminu, doboru zadań oraz przygotowania i postawy egzaminatorów.

ocenie kryterialne – stosowanie wyróżnionych kryteriów jakościowych w sprawdzaniu i ocenianiu odpowiedzi uczniów.

miar dydaktyczny – sprawdzanie osiągnięć uczniów przeprowadzone według powtarzalnych, dających się doświadczalnie potwierdzić reguł.

Pomiar dydaktyczny to porównanie w czasie sprawdzianu wiedzy, umiejętności i cech osobowości zdającego z wiedzą, umiejętnościami i cechami osobowości przyjętymi jako wzorzec. Pomiaru dokonuje się w oparciu o ustalone uprzednio kryteria.

rozstęp – różnica pomiędzy najwyższym a najniższym wynikiem w danym zbiorze wyników. To informacja, w jakim przedziale punktowym znaleźli się uczniowie. Może on przybrać wartość na sprawdzianie po szkole podstawowej od 0 do 40.

Np.

wynik najniższy – 6 punktów

wynik najwyższy – 30 punktów.

rozstęp wynosi 30 punktów – 6 punktów = 24 punkty

standardy wymagań egzaminacyjnych – standardy wymagań egzaminacyjnych są normą wiedzy i umiejętności ustaloną i ogłoszoną przez Ministra Edukacji Narodowej, wyznaczającą zakres oraz stopień trudności zadań egzaminacyjnych.

testy standaryzowane – testy poddawane standaryzacji. Pełna standaryzacja to wielokrotne sprawdzanie testu na specjalnie dobranych, reprezentatywnych (i dużych) grupach uczniów z różnych szkół i środowisk, nauczanych przez różnych nauczycieli, a następnie analiza statystyczna i merytoryczna oraz wielokrotne korekty.

wynik egzaminu – symbol (zwykle liczba) przedstawiający poziom osiągnięć egzaminowanego ucznia. Np. na sprawdzianie wynik może przyjmować wartość 0 – 40 punktów.

wzorcowa odpowiedź – odpowiedź oczekiwana przez autora zadania.

zadanie krótkiej odpowiedzi – zadanie, w którym uczeń udzielenia zwięzłej odpowiedzi w postaci jednego słowa, liczby, symbolu, zdania (lub 2–3 zdań), wyrażenia matematycznego, zapisu prostej reakcji chemicznej, prostego rysunku, wyliczenia elementów, korekty itp.

Np.

Gdzie można znaleźć informacje na temat życia i twórczości zarówno pisarzy, kompozytorów, jak i malarzy? Podaj przynajmniej dwa źródła takich informacji.

zadanie rozszerzonej odpowiedzi – zadanie, w którym uczeń pisze dłuższy tekst na zadany temat lub rozwiązuje zadanie wymagające wielu różnych czynności, zapisuje kolejne kroki, przedstawiając swoje rozumowanie.

Np.

Moja ulubiona pora roku. Opisz wybraną porę roku i uzasadnij, dlaczego ją lubisz. Pamiętaj o poprawnej pisowni.

zadanie wielokrotnego wyboru – zadanie, które wymaga od ucznia wybrania jednej lub więcej odpowiedzi spośród kilku podanych w zadaniu.

Np.

Zwrot *pływa jak ryba* oznacza, że ktoś:

- A. utrzymuje się na wodzie.
- B. pływa bardzo dobrze.
- C. żegluje po morzu.
- D. ślizga się po falach.

Literatura:

Słownik reformy WSiP-www.wsipnet.pl/oswiata/index.html
www.tomopolus.republika.pl

B. Niemiecko, *Pomiar wyników kształcenia*, WSiP

J. Ochenduszek (wg B. Niemiecki i J. Guilberta), *Właściwości pomiaru dydaktycznego*.

NOTATKI